

ΚΩΝΙΤΣΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΩΝΙΤΣΗΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1962

ΕΤΟΣ Α'

ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 8

ΚΩΝΙΤΣΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΩΝΙΤΣΗΣ

Έκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ύπό τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «Ο ΑΩΟΣ»

ΓΡΑΦΕΙΑ : Βύσσης καὶ Καΐρη 2 — Ἀθῆναι.

‘Υπεύθυνοι κατὰ Νόμον :

Ἐπὶ τῆς ὅλης : Ν. Κ. Τσάκας, Ἀχαρνῶν 168 — Ἀθῆναι.

Τυπογραφείου : Χρ. Χρονόπουλος, Θήρας 6 — Ἀθῆναι.

Μόνιμος ἀνταποκριτὴς ἐν Κονίτσῃ : Ἀναστ. Εύθυμιος

Ἐμβάσματα εἰς κ. Γεώργιον Δόβαν, ὁδὸς Ἀμπλιανῆς 6 — Ἀθῆναι

Ἐτησία συνδρομὴ

Ἐσωτερικοῦ Δραχμαὶ 60.—Ἐξωτερικοῦ Δολλάρια 6.—

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

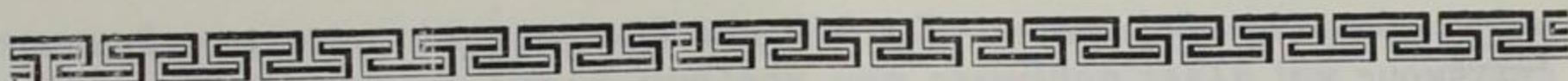
Ἡ Εἰκὼν τοῦ ἔξωφύλλου παρουσιάζει τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἅγίου Νικολάου Κονίτσης σὲ ἐποχὴ χειμῶνος.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΦΟΡΤΗΓΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΚΩΝΙΤΣΗΣ - ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ : Οδὸς Ἀκομινάτου-Μαιζῶνος 38—Τηλ. 523.182

Φέρομεν εἰς γνῶσιν τῶν συμπατριωτῶν τὴν ἴδρυσιν τοῦ Πρακτορείου μας, μὲσω τοῦ ὅποίου θὰ ἐνεργοῦνται αἱ μεταφοραὶ ἐμπορευμάτων, ἀποσκευῶν κ.λ.π, ἀπ’ εὐθείας ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Κόνιτσα καὶ τάναπαλιν. Διὰ πᾶσαν ἔξυπηρέτησιν τιθέμεθα προθύμως εἰς τὴν διάθεσιν τῶν συνεπαρχιωτῶν.

ΑΔΕΛΦΟΙ ΒΑΓΕΝΑ

ΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Δὲν ἀντέχω στὸν πειρασμὸν νὰ μὴ δημοσιεύσω τὸ παρακάτω γράμμα ποὺ πῆρα ἀπ' τὴν Κόνιτσα, πρὶν ἀκόμα ζητήσω κἄν τὴν ἀδειὰ τοῦ ἀποστολέως. Ἐλπίζω νὰ μὲ συγχωρήσῃ ὁ ἀγαπητὸς φίλος κ. Κ.

Καίτοι ὡρισμένα σημεῖα τοῦ περιεχομένου δὲν μὲ βρίσκουν σύμφωνο, ἐν τούτοις βρίσκωτόσο ζωντανὸ τὸ περιεχόμενο καὶ τόσο παραστατικό, ποὺ κάθε μου δισταγμὸς παρακάμπτεται.

Ἄργότερα τὸ περιοδικό μας, θ' ἀνοίξῃ μιὰ γενικώτερη συζήτηση γιὰ τὰ θέματα ποὺ τίθενται ἀπὸ τὸ δημοσιευόμενο γράμμα. "Άλλωστε τὸ γράμμα τοῦτο περιέχει σὲ γενικὲς γραμμὲς δλόκληρο τὸ ζωντανὸ—σύγχρονο πρόβλημα τῆς ἐπαρχίας μας.

Λ.—

Κόνιτσα, 31 Δεκεμβρίου 1963

Ἀγαπητὲ κύριε Γ...

Ο καιρὸς ἔδῶ συνεχίζει ἄστατος καὶ κακός. "Οχι τόσα πολλὰ χιόνια, ἀλλὰ βροχές, ἀέρηδες, βορριάδες, παγωνιές. Δὲν εἴδαμε μιὰ μέρα καλή. Χιόνι ἔρριξε τὰ Χριστούγεννα τὸ βράδυ ὡς 20 πόντους, ἀλλὰ ἀμέσως ἐπηκολούθησε βροχὴ καὶ τὸ διέλυσε. Γράφετε σχετικῶς μὲ τὰ χωριὰ τῆς Κονίτσης γιὰ τὸν ἀποκλεισμὸν κλπ. Εύτυχῶς δὲν ἀπεκλείσθησαν παρὰ γιὰ 3—4 ήμέρες. Ἀπὸ ἀπόψεως τροφῆς δὲν πρέπει νὰ ὑποφέραν καὶ πολύ, διότι ἐργάζονται. Η φτώχεια βέβαια ποτὲ δὲν λείπει σὲ κανέναν λαὸν καὶ σὲ καμιὰ ἐποχὴ. Πρέπει νὰ ὅμολογήσωμε ὅμως ὅτι ἐμᾶς τοὺς Ρωμιοὺς μᾶς κατέχει ἡ τεμπελιά. Πρὸ μηνὸς ἥλθε ἔνας Γερμανὸς ὑπερπεντηκοντούτης, καὶ ἐγκατέστησε τὸν γερμανικὸν φοῦρνον (ὅλοι οἱ ἄλλοι φοῦρνοι τῆς πόλεως ἔκλεισαν καὶ ἔκαμαν αὐτὸν τὸν γερμανικόν, ὅλοι συνεταιρικῶς κάτω ἀπὸ τὴν 'Ἐπαρχίαν στὰ νέα μαγαζιὰ τοῦ Μπούσμπουλα). Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἐργάζονταν ἀπὸ τὸ πρωΐ ὡς τὸ βράδυ πολὺ σκληρά. "Ολοι τὸν ἐθαυμάζαμε. Ποῦ νὰ ἐργασθοῦμε ἐμεῖς ἔτσι! 'Εμεῖς κουβεντοῦλα, γιορτές, τσιγάρο, καφενεῖο καὶ λοιπά.

Τὰ χωριὰ τῆς λάκκας τὸν χειμῶνα δὲν ὑποφέρουν τόσο ἀπὸ τροφὲς γιατὶ γενικῶς ἔχουν κάνει προμήθειες, ἀλλὰ ὅταν παραταθῇ ἡ κακοκαιρία ὑποφέρουν ἀπὸ ζωοτροφές. Εύτυχῶς ἀπὸ τὸ καλοκαιρὶ ἡ ΑΤΕ ἐγκατέστησε στοὺς Πάδες ἀποθήκη μὲ ἀρκετὲς ζωοτροφές, ἀπὸ ὅπου μπορῇ νὰ ἔξυπηρετηθῇ ὅλη ἡ Λάκκα καθὼς καὶ τὸ Βρυσοχῶρι καὶ ἡ Λάϊστα.

Η Λάκκα ὑποφέρει κυρίως ἀπὸ ιατροφαρμακευτικὴ περίθαλψι καὶ δὴ σὲ ἐκτάκτους περιπτώσεις.

Παράδειγμα. Πρὸ 20ημέρου ἔνας στὰ "Αρματα ἔπαθε γαστρορραγία. Ἀπ' ἔδῶ οἱ ιατροὶ ἔδιναν τηλεφωνικῶς ὁδηγίες ἀκινησίας, ἐνέσεων κλπ. "Έκαμαν ἐνέργειες στὸ 'Υγ. Κέντρον 'Ιωαννίνων καὶ στὴν Βασίλισσαν ἀκόμη τηλεγραφικῶς. "Επρεπε νὰ τὸν πάρῃ ἐλικόπτερο. Η Μεραρχία στὰ Γιάννενα διαθέτει ἔνα ἐλικόπτερο, ἀλλὰ τότε εύρισκόντανε μὲ ὑπηρεσία στὰ Τρίκαλα Διετάχθη ἀπὸ τὴν 'Αθήνα. 'Εξεκίνησε, ἀλλὰ ἐπέστρεψε προτοῦ ἐκπληρώσῃ τὴν ἀποστολήν του λόγω βλάβης (πραγματικῶς ἡ τεμπελιᾶς τοῦ πιλότου, ἄγνωστον). 'Ο ἀσθενὴς πάντως διέφυγε τὸν κίνδυνον καὶ ζῇ. Αὕτη εἶναι

μιὰ πρόσφατη περίπτωσις. Συμβαίνουν ὅμως συχνὰ τέτοια πράγματα μὲ ἐπιτόκους καὶ ἄλλες ἀσθένειες ποὺ χρήζουν ἅμεση ἰατρικὴ βοήθεια. Τὸ νοσοκομεῖον τῆς Κονίτσης εἶναι γεγονὸς ὅτι προσφέρει πολὺ μεγάλες ὑπηρεσίες στὴν Ἐπαρχία, ἐκατοντάδες εύρηκαν ἐδῶ καταφύγιο καὶ ἐσώθηκαν. Διαθέτει καὶ ἀσθενοφόρον αὐτοκίνητον καὶ πηγαίνει ὅπου ὑπάρχει δρόμος. "Αν εἶχε καὶ ἔνα ἐλικόπτερο, πόσον θὰ ἥτο ἐξυπηρετικό Εἶχα ἀκούσει — αὐτὸ δὲν τὸ λέγω μετὰ βεβαιότητος — ὅτι ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ κ. Γεωργακόπουλος εἶχε τῇ : 'Ἐφ' ὅσον ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς ἐξοικονομήσει ἐλικόπτερα τὸ πρῶτο θὰ τὸ στείλῃ στὴν Κόνιτσα. 'Ἐφ' ὅσον αὐτὸ δὲν εἶναι ἐφικτὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐγὼ θὰ ἔλεγα τὸ ἔξῆς : Νὰ γίνουν ἐνέργειες — καὶ Σεῖς μπορεῖτε νὰ γράψετε κανένα ἄρθρο σχετικὰ — καὶ τὸ 'Υπουργεῖο Προνοίας νὰ διαθέσῃ ἔνα ἐλικόπτερο στὸ 'Υγ. Κέντρον Ἰωαννίνων γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησι ὀλόκληρης τῆς Ἡπείρου, δὲν συμβαίνουν ἄλλως τε τὰ ἀτυχήματα τόσο συχνά. Τὸ 'Υπουργεῖο Προνοίας νὰ συνεργαζόντανε μ' ἐκεῖνο τῶν Στρατιωτικῶν καὶ νὰ τὸ εἴχανε οἱ στρατιωτικοὶ (ἐπειδὴ θέλει συντρῆσι, εἰδικοὺς πιλότους κλπ.), ἀλλὰ ἀποκλειστικῶς γιὰ τέτοιες περιπτώσεις ἀσθενειῶν. Σεῖς τὶ λέτε ἐπ' αὐτοῦ ; 'Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ ἀπειλεῖ τὴν Ἐπαρχία Κονίτσης καθὼς καὶ τὶς περισσότερες τῆς Ἐπικρατείας εἶναι ἄλλο. 'Η ἐλάττωσις τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τρόπον λίαν ἀνησυχητικόν. "Οσο ποὺ ζοῦν τῆς περασμένης γενεᾶς θά μένουν στὸ χωριό. Οἱ νέοι φεύγουν καὶ δὲν ξαναγυρίζουν. 'Η Ἐπαρχία Κονίτσης τὸ 1940 εἶχε πλέον ἀπὸ 3.500 μαθητὰς εἰς τὰ σχολεῖα. Σήμερα φθάνει στὶς 2.200. Πλεῖστα ὅσα σχολεῖα εἶναι ἀτροφικὰ μὲ 6, 7, 8, 10 μαθητάς. Αὐτὰ θὰ ἔπρεπε νὰ καταργηθοῦν, ἀλλὰ κρατοῦνται βάσει διατογῆς τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας γιὰ λόγους σκοπιμότητος νὰ μὴ προτείνωνται γιὰ κατάργησι τὰ ἀτροφικὰ παραμεθόρια σχολεῖα. 'Η νομαδικὴ κτηνοτροφία σὲ 10 τὸ πολὺ χρόνια δὲν θὰ ὑφίσταται καὶ διότι τὰ χειμερινὰ καὶ τὰ θερινὰ λειβάδια περιωρίσθησαν, ἀλλὰ καὶ διότι δὲν εύρισκουν τζομπάνους, οἱ δὲ νέοι ἀποφεύγουν νὰ πᾶνε μὲ τὰ πρόβατα, προτιμοῦν νά πᾶνε στὴ Γερμανία. Βλέποντας τὶς ἀνέσεις τῶν πόλεων δὲν θέλουν νὰ μείνουν οἱ νέοι στὸ χωριό. 'Η τελευταία γυναικα ἀπ' τὴν Πυξαριὰ ἀν τύχη καὶ πάει στὴν Ἀθήνα ποὺ δουλεύει σερβιτόρος ὁ ἄνδρας της προτιμάει νὰ μείνῃ σὲ ἔνα ὑπόγειο τοῦ Μεταξουργείου ἢ σὲ μιὰ παράγκα στὸ Περιστέρι μὲ δλες τὶς στερήσεις παρὰ νὰ γυρίσῃ στὸ χωριό. "Αλλαξαν ριζικῶς οἱ συνθῆκες ζωῆς. Τὸ θέμα εἶναι γενικὸ ἢ μᾶλλον διεθνές. 'Εδιάβαζα πρὸ καιροῦ ὅτι τὰ κορίτσια γεωργῶν τῆς Βορείου Ἰταλίας δὲν παίρνουν συζύγους γεωργούς, ἀλλὰ προτιμοῦν νὰ ἐργασθοῦν στὰ ἐργοστάσια τῶν πόλεων, οἱ δὲ ἄνδρες νυμφεύονται γυναικες ἀγρότισσες ἀπὸ τὴν Κάτω Ἰταλία ποὺ εἶναι ἀκόμη ὑποανάπτυκτες.

Δὲν ξέρω ἀν συγκρατηθῆ ἡ κατάστασις μὲ τὴν δημιουργία μικρῶν πόλεων 5–6 χιλιάδων κατοίκων ποὺ νὰ ἔχῃ τὶς σύγχρονες ἀνέσεις ἡλεκτροφωτισμό, κινηματογράφο κλπ. 'Εδῶ ὅμως στὰ μέρη μας μὲ τὸν μικρὸ γεωργικὸ κλῆρο σὲ τὶ νὰ ἀπασχοληθοῦν ; Θὰ πρέπει τὸ Κράτος τὴν κτηματικὴ περιουσία τῶν ἀπερχομένων νὰ τὴν ἀποζημιώνῃ καὶ νὰ τὴν διδη στοὺς παραμένοντας. "Ετσι θὰ αὐξηθῆ κάπως ὁ γεωργικός των κλῆρος. Κάτι πρέπει νὰ γίνῃ. 'Η ζωὴ στὰ χωριά μας εἶναι ἐξακριβωμένο, καὶ στὰ πλέον καθυστερημένα, ἔχει ἄλλαξει ἐπὶ τὰ βελτίω. Τὸ βιωτικὸν ἐπίπεδον ἔχει ἀνέλθει. Τὰ περισσότερα σπίτια ἔχουν ράδιο (τρανζίστορ). Οἱ γυναικες ντύνονται καλύτερα. Μεγαλυτέρα καθαριότης ἐπικρατεῖ. Καταναλίσκεται περισσότερο τώρα ἀπὸ τὸ 1940 λάδι, ρύζι, κρέας μακαρόνια κλπ. ὅπως λέγουν οἱ ἐδῶ ἔμποροι. Εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἐξύψωσιν πολὺ συνετέλεσαν ἐσχάτως οἱ χρηματικὲς ἀπο-

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ

‘Ο χαλασμὸς τῆς Μεσαιωνικῆς πόλεως Διπαλίτσας
στὴν κοιλάδα τοῦ Ἀώου-Βοϊδομάτη

‘Υπὸ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΣΟΥΡΛΑ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ

‘Η Διπαλίτσα ἡ ὄμορφη,
Στὸν κόσμο ξακουσμένη,
μὲ τοῦ ἐβδομήντα δυὸν κκλησίες,
καὶ τές σαράντα πέντε βρύσες

(‘Ηπειρωτικὴ λαϊκὴ παράδοσις)

I

Εἶναι ἔνα πολὺ παρήγορον φαινόμενον τὸ γεγονὸς ὅτι πολλοὶ λόγιοι Ἡπειρῶται καὶ ἐπιστήμονες ἀσχολοῦνται τελευταίως μὲ τὴν ιστορικὴν καὶ τοπογραφικὴν διερεύνησιν τῆς ἑκασταχοῦ Στενώτερῆς Πατρίδος των.

Μεταξὺ τῶν φλογερῶν αὐτῶν ἐρευνητῶν γύρω ἀπὸ τὴν ‘Ιστορίαν τῆς νοτικῆς περιοχῆς τους συγκαταλέγεται καὶ ἔνας ἐκλεκτὸς ἐκπαιδευτικός: ὁ Σταῦρος Γκατσόπουλος

“Οστις ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς «’Ηπειρωτικῆς Εστίας» ἔφερεν εἰς φῶς ὅλας τὰς σχετικὰς πληροφορίας ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν ἐμποροπανήγυριν τῆς Πωγωνιανῆς, ποὺ συνεστήθη τῷ 670 μ.Χ. ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Πωγωνάτου μὲ τὴν ταυτόχρο-

νον κτίσιν τῆς Μονῆς Μολυβδοσκεπάστου παρὰ τὸ σημερινὸν χωρίον Διπαλίτσα.

II

Γιὰ τὸν Σταῦρο Γκατσόπουα, τὸν φλογερὸν αὐτὸν Ἡπειρώτην, ἡ ἔρευνα τῆς τοπικῆς Ιστορίας τῆς Στενωτέρας Πατρίδος του.

ἔγινε λαχτάρα,
ἔγινε ὄνειρο,
ἔγινε πόθος,

‘Η δὲ ἀγάτη του πρὸς τὴν Στενωτέρα Πατρίδα του εἶναι καὶ τὸ πιὸ ἀπτὸ δεῖγμα τῆς ἀγάπης του καὶ πρὸς τὴν μεγάλην μας Πατρίδα, τὴν Ελλάδα.

Φλογερός καὶ ἀκαταπόνητος ἔρευνητής. Οἰκογενειάρχης ὑποδειγματικοῦ ἥρωισμοῦ, δάσκαλος ὑψηλόφρονος ἀνατάσεως καὶ εὔγενῶν ἀνθρωπιστικῶν αἰσθημάτων ἀποτελεῖ—ὁ Σταῦρος Γκατσόπουλος—ὁ ἔξαίρετος αὐτὸς ἐκπαιδευτικὸς καὶ ἐπὶ δεκαετηρίδας Διευθυντὴς λαϊκοῦ Σχολείου στὴν Κηφισιά—ἀποτελεῖ—τονίζομεν—ὁ Σταῦρος Γκα-

στολὴς ἐκ Γερμανίας. Πολλὰ χρήματα στέλλονται ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ ἐργαζομένους.

Ἐμάκρυνα πολὺ τά γραφόμενά μου καὶ Σᾶς ἐκούρασα. Παρασύρθηκα ἀπὸ τὶς σκέψεις Σας ποὺ μοῦ γράφατε γύρω ἀπὸ τὴν κατάστασι τῶν κατοίκων τῆς Λάκιας ἔξ ἀφορμῆς τοῦ χειμῶνος.

Εἶδα τὸ ἄρθρο Σας στὴν «ΚΟΝΙΤΣΑ» γιὰ τὴν σύνδεσι: ‘Ηπείρου - Μακεδονίας. Πολὺ καλό. Σχετικῶς ἔγραψε καὶ ὁ ἡμερήσιος τύπος. “Ισως νά τους ἐδώσατε ἀφορμή.

Μὲ πολλὴν ἔκτιμησιν
Ε.Κ...

τσόπουλος, καύχημα καὶ ὑπερηφάνειαν
ὅχι μονάχα γιὰ τὸν φλογερὸν Ἡπει-
ρωτικὸν του ἐνθουσιασμόν, ἀλλὰ καὶ
διὰ τὴν διδασκαλικήν του ψυχὴν ἡ ὁ-
ποίᾳ ἔγαλουχίθη μὲ τὰ Πατριδογνω-
στικὰ νάματα τοῦ Πεντατεῖευ Διδα-
σκαλείου τῶν Γιαννίνων, ὡς μετεκ-
παιδευομένου δημοδιδασκάλου κατὰ
τὴν μακρυνὴν ἐκείνην ἐποχὴν καθ' ἥν
τὸ Διδασκαλεῖον τῆς Ἡπειρωτικῆς
πρωτευούσης διηυθύνετο ἀπὸ τὴν τα-
πεινότητά μας.

III

Ἡ ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς Ἡπειρωτι-
κῆς Ἐστίας δημοσιευθεῖσα μελέτη τοῦ
τοῦ συναδέλφου **Γκατσοπούλου περὶ**
τῆς ἐμποροπανηγύρεως Πωγωνιανῆς
καὶ τῆς πάλαι ποτὲ ἀκμασήσης πόλε-
ως Διπαλίτσας φέρει ὅλα τὰ χαρακτη-
ριστικὰ γνωρίσματα μιᾶς εὐσυνειδή-
του ἱστορικῆς Κριτικῆς ὅλων τῶν πη-
γῶν, ποὺ σχετίζονται πρὸς τὸ θέμα
τῆς ἐρεύνης του.

Κατὰ τὸν **Γκατσόπουλον!**

Τὰ ὄνόματα **Πωγωνιανὴ** καὶ **Διπα-
λίτσα** εἶναι ταυτόσημα καὶ ἡ ἱστορία
τῆς Μεσαιωνικῆς πόλεως Διπαλίτσας
σχετίζεται πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς **Μο-
νῆς Μολυβδοσκεπάστου**.

Κατὰ τὸν Δημ. Σαλαμάγκαν :

Ἡ παλαιοτάτη πανήγυρις τῶν
Ίωαννίνων—ποὺ ἀναγράφει τὸ χρυσό-
βουλον τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου
συγχωνεύθηκε κατόπιν στοὺς καιροὺς
τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ μὲ τὴν Πωγωνιανήν,
ποὺ ἀνάγει τὴν ἀρχὴν της στὸν 7ον
αἰῶνα μ.Χ.

Τὸ πόρισμα αὐτὸν ὁ Σαλαμάγκας τὸ
στηρίζει σὲ μαρτυρίες τῶν ἱστορικῶν
καὶ λογίων Ἡπειρωτῶν μας Π. Ἀρα-
βαντινοῦ, Γ. Γάγαρη, Ἰ. Λαμπρίδη καὶ
Χαρ. Γεμπέλη.

Ο συνάδελφος **Γκατσόπουλος**, συμ-
πληρώνων ἐν συνεχείᾳ τὰς ὡς ἄνω ἀ-
πόψεως τοῦ Σαλαμάγκα, ἀναφέρει εἰς
τὴν ὡς ἄνω μελέτην του—ὕστερα ἀπὸ
ἐμβριθὴ καὶ ἐπισταμένην ἀναδίφησιν
διαφόρων ἱστορικῶν πηγῶν—κάθε τι
ποὺ σχετίζεται μὲ τὴν παλαιὰν πα-

νήγυριν τῆς Πωγωνιανῆς ἐν συνδυα-
σμῷ πρὸς τὴν κατὰ τὸν Μεσαίωνα
ἀκμάσασαν πόλιν τῆς Διπαλίτσας.

Καὶ ὡς συμπέρασμα τῶν ἐρευνῶν
του ἀναγράφεις τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ
Αὐτοκράτωρ **Κωνσταντῖνος ὁ Πωγω-
νάτος** ποὺ ἀνήγειρε τὴν **Σταυροπη-
γιακὴν Μονὴν** τῆς **Μολυβδοσκεπά-
στου**, ἐπιθυμῶν νὰ ἔξασφαλίσει πόρους
συντηρήσεως της τὴν μετέφερεν ἐκ τῆς
ἐπισκοπῆς Δρυΐνουπόλεως, καὶ ἡ ἐμ-
ποροπανήγυρις αὐτή, ἀφοῦ ἐπὶ 500
περίπου χρόνια ἐτελεῖτο στὴν Πωγω-
νιανὴν μετεφέρθη καὶ πάλιν ἀπὸ τὸν
Αὐτοκράτορα Ἀλέξιον εἰς τὴν Ἐπι-
σκοπὴν Δρυΐνουπόλεως.

Στὰ Γιάννινα δὲ μετεφέρθη ἡ πανή-
γυρις αὐτὴ ἐκ τῆς Ἐπαρχίας Πωγω-
νιανῆς, κατὰ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁ-
ποίαν καταστράφη ἡ πρωτεύουσα αὐ-
τῆς ἡ Διπαλίτσα.

Αὐτὰ τὰ ἱστορικὰ δεδομένα ὡς πρὸς
τὴν ἐμποροπανήγυριν Πωγωνιανῆς εἰς
τὴν ὡς ἄνω ἀξιοσπούδαστον μελέτην
τοῦ συναδέλφου **Γκατσοπούλου**.

IV

Ἐν συνεχείᾳ ὁ ὑπὸ Πατριδογνωστι-
κοῦ οἴστρου ἐλκυόμενος συνάδελφος
Γκατσόπουλος ἐρευνᾷ τὲς ἱστορικὲς ἐ-
κεῖνες προϋποθέσεις ποὺ σχετίζονται
μὲ τὴν κτίσιν τὴν ἀκμὴν καὶ τὴν κα-
ταστροφὴν τῆς πόλεως Διπαλίτσα.

Τὰ κατὰ χιλιάδας ἀνερχόμενα ἐρεί-
πια ἄνωθεν τοῦ ὁμωνύμου χωρίου, τὸ
όποιον μετωνομάσθη **Μολυβδοσκέπα-
στος**, μαρτυροῦν κατὰ τὸν **Γκατσό-
ποολον** μὲ τὸ πλῆθος τῶν Ἱερῶν συνη-
νωμάτων :

(Μητροπολιτικοῦ ναοῦ Ἀγίων Ἀπο-
στόλων, Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Μο-
λυβδοσκεπάστου, Ναοῦ τῆς Θεοτό-
κου κτλ.)

τὴν ὑπαρξιν τῆς μαρτυρικῆς αὐτῆς πό-
λεως, καὶ εἰς ἀδιάψευστον τεκμήριον
τῆς ὑπάρξεώς της ἡ ἐπιγραφὴ εἰς τὴν
θαυματουργὸν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος
εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Μολυβδοσκεπά-
στου, ἡ ὁποίᾳ συνώψιζε ὀλόκληρον
τῆς ἱστορίαν τῆς Μονῆς.

Καὶ ὡς γεγονὸς ἀναντίρρητον ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1540 μ.χ. ἀκμὴ τῆς πόλεως Διπαλίτσας μὲ 12.000 κατοίκους, μὲ 72 ἐκκλησίες καὶ 44 βρύσεις.

Καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς πάλαι ἀκμαζούσης αὐτῆς Μεσαιωνικῆς Ἡπειρωτικῆς πόλεως στὴν κοιλάδα τοῦ Ἀώου-Βοϊδομάτη (Κονίτσης) πότε συνετελέσθη, θὰ ἐρωτήσει τις;

‘Ο συνάδελφος Γκατσόπουλος παραθέτει καὶ ὡς πρὸς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὅλες τὲς σχετικὲς ἱστορικὲς μαρτυρίες κατὰ τὰς ὅποιας ἡ καταστροφὴ τῆς τοποθετεῖται πιθανώτατα κατὰ τὸ ἔτος 1770 μ.χ., ὅτε κατεστράφη καὶ ἡ Μοσχόπολις.

V

Ἐτελειώσαμε . . .

Ἐσκιαγραφήσαμε μίαν περιληπτικὴν εἰκόνα τοῦ περιεχομένου τῆς περισπουδάστου Πατριδογνωστικῆς ἐρεύνης τοῦ συναδέλφου Γκατσοπούλου. ὅστις μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν εὔσυνειδησίαν καὶ ταπεινοφροσύνην, δὲν θέλει δεχθῆ ὅτι μὲ τὴν πραγματείαν του ὄλοκληρωνει τὸ θέμα, ἀλλὰ τὸ παραδίδει εἰς τὴν δημοσιότητα ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς «Ἡπειρωτικῆς Ἐστίας» ὡς ἐρέθισμα γιὰ μιὰ βαθύτερη καὶ ἐμπεριστανωμένη ἐρευνα ἀπὸ φιλίστορας—ώς τονίζει ἐπὶ λέξει—συμπατριώτας τῆς περιοχῆς του.

Τὸν συγχαίρομεν ἐγκαρδίως γιὰ τὴν Πατριδογνωστικὴν προσφοφάν του, τοῦ σφίγγουμε θερμὰ τὸ χέρι καὶ παραδίδομεν καὶ ἡμεῖς μὲ τὴν σειράν μας τὰ πορίσματα τῆς Πατριδογνωστικῆς ἐρεύνης του ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ τοπικοῦ τῆς Ἐπαρχίας μας Περιοδικοῦ «ἡ Κόνιτσα», τὸ ὅποιον ἰδρύθη χάρις εἰς τὰς προσπαθείας τοῦ φλογεροῦ Συνεπαρχιώτου Τάκη Παπαδημούλη, καὶ τρέφομε τὴν ἐλπίδα ὅτι—μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου—αἱ ἐρευναὶ θὰ ὀλοκληρωθοῦν καὶ θὰ ἔλθουν εἰς φῶς ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ ἐγκρίτου Περιοδικοῦ «ἡ Κόνιτσα».

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΟΥΡΛΑΣ
Παιδαγωγός

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΤΑ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Γύρω ἀπ’ τὴν τάβλα, στὸ μαντζάτο ἢ τὸ χειμωνιάτικο, πάνω στὸ στολισμένο μὲ πολύχρωμα γιάνια μπάσι, σταυροπόδι, θὰ καθίσῃ καὶ φέτος ἡ κονιτσιώτικη οἰκογένεια γιὰ νὰ γιορτάσῃ τὸν ‘Αηβασίλη.

Ζεστή ἀπ’ τὴ γάστρα θὰ φθάσῃ ἡ κρεασόπιττα, ποὺ θᾶχη κριμμένο στὸν κάθρο μέσα τὸν παρά.

Λύπτες κι’ ἔγνοιες θὰ διωχθοῦν μακρὺ ἀπ’ τὸ σπίτι, μαζὺ μὲ τὰ κακὰ πνεύματα τοῦ Σαραντάημερου. Κι’ εὔχεται γιὰ ἓνα χαρούμενο καινούργιο χρόνο θὰ εἰπωθοῦν ἀπ’ ὅλους.

Εύτυχισμένος ὅποιος βρῇ τὸν παρὰ (τὸ φλωρί).

‘Ἀκόμα στῶν παιδιῶν τ’ αὐτιά, θ’ ἀντηχοῦν οἱ μεταλλικοὶ ἥχοι τοῦ τρίγωνου ἢ τοῦ μπαγκρατσιοῦ ποὺ συνώδευε τὰ κάλλαντά τους στὶς γειτονιὲς δυὸ ὄλόκληρες βδομάδες.

«Κόλεντα μέληντα Χριστὸς γεννᾶται σήμερα στοὺς οὐρανοὺς ἀπάνω
Καὶ οἱ ἄγγελοι χαίρονται
καὶ τὰ διμόνια σκάζουν
σκάζουν καὶ πλαντάζουν
τὰ σίδερα δαγκάνουν
τρεῖς χιλιάδες πρόβιτα
καὶ ἄλλα τόσα γίδια ποὺ
βόσκουν μὲ κατσίκια
στὸ μέγα τὸ χωράφι
ξύδι στὸ Βαένι
κρασὶ στὸ κολοκίθι»

Κι’ ἔπειτα τὴν παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιᾶς:

«Ἄγιος Βασίλης ἔρχεται
ν’ ἀπό, ν’ ἀπὸ τὴν Καισαρεία
κρατᾶ εἰκόνα καὶ χαρτὶ¹
χαρτὶ καὶ καλαμάρι
τὸ καλαμάρι ν’ ἔγραφε
καὶ τὸ χαρτὶ μιλοῦσιν
Βασίλη μ’ ποῦθεν ἔρχεσαι
καὶ ποῦθεν κατεβαίνεις
’Απὸ τὴν μάνα μ’ ἔρχουμαι

καὶ στὸ σχολειὸ πηγαίνω
Κάτσε νὰ φᾶς κάτσε νὰ πιῆς
κάτσε νὰ τραγουδήσῃς.

—'Εγὼ τραγούδια δὲν λαλῶ
μὸν γράμματα μαθαίνω
—Πέσμας, πέσμας τὴν ἀλφαβῆτα
Γιὰ νὰ κόψουμε τὴν πίττα»

"Υστερα ὁ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας παίρνοντας ὑφος τελετουργικὸ θὰ σηκωθῇ ἀργά, θὰ κάμη τὸν σταυρὸ του, θὰ στριφογυρίσῃ τὸ σινὶ πούχει μέσα τὴν πίττα, τρεῖς φορές. Καὶ λέγοντας «καὶ τοῦ χρόνου» θ' ἀρχίσῃ κόβοντας τὴν πίττα σταυροειδῶς καὶ σὲ ἵσα ἀκριβῶς φελιά.

Τὸ πρῶτο φελὶ γιὰ τὸν "Αγιο. Τὸ δεύτερο γιὰ τὸ σπῆτι, τὰ χωράφια καὶ τὰ ζῶα. Τὸ τρίτο γιὰ τὸ φτωχό. Τὸ τέταρτο γι' αὐτοὺς ποὺ λείπουν. Κι' ἔπειτα γιὰ ὅλους τοὺς παρισταμένους μὲ τὴ σειρά.

"Ολα γίνονται μὲ ἀπαράβατη 'Ιερὴ διαδικασία ποὺ θυμίζει τὴν ρωμαϊκὴ παράδοση τῶν Σατουρναλίων ἢ ἀν θέλετε ἀκόμη πιὸ παλιότερα τὴν ἀφιέρωση στὴν Δήμητρα τοῦ «Θαλυσίου ἄρτου» κατὰ τὰ Θαλύσια τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Κάθε μιὰ κίνηση, καθένας λόγος ἔχει τὸ συμβολισμό του. Τὰ πάντα καλοῦνται γιὰ νὰ συμβάλουν στὴν καλὴ τύχη τῆς οἰκογενείας καὶ τὴν καλὴ σοδειά.

'Ο σταυρὸς τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς οἰκογενείας ἀγιάζει τὴν πίττα.

'Η πίττα θεωρεῖται ὅτι φέρνει εὐλογία καὶ καλὴ τύχη.

Τὰ ἵσια κομμάτια τὰ ἵσια φελιὰ τῆς πίττας ἀποτελοῦν τὴ δίκαιη καὶ συμβολικὴ κατονομὴ τῆς μοίρας ὅπως ἀκριβῶς τὴν θέλει ὁ ἀνθρωπος.

Τὸ πρῶτο κομμάτι ποὺ ἀφιερώνεται στὸν "Αγιο, εἶναι γιατὶ ἀπ' αὐτὸν ζητᾶμε προστασία. Σὲ λίγο τὸ φελὶ τοῦτο θὰ τοποθετηθῇ στὰ εἰκονίσματα.

Τὸ δεύτερο κομμάτι ποῦντοι γιὰ τὸ σπίτι, τὰ χωράφια καὶ τὰ ζῶα, ἀποτελεῖ σπονδὴ στὰ ἀρχαία ἐφέστια πνεύματα καὶ στὰ πνεύματα τῆς παραγωγῆς. Τὸ κομμάτι τοῦ φτωχοῦ, εἶναι ἔξιλέωση καὶ ἔξουδετέρωση τοῦ φθό-

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Η ΧΗΡΑ

Ποραμιχὸς ὁρφάνεψα
πὸ μάννα πὸ πατέρα
ν' ἐπῆγα καὶ φοιάστηκα
σὲ μὰ χήρα γυναικα.
Δώδεκα χρόνους ἔκανα
στὰ μάτια δὲν τὴν εἶδο.
Μιὰ Κυριακίσα τὸ πρωΐ
καὶ μιὰν καλὴν ἡμέρα
ἀντὴ ἔβγαινε ἀπ' τὸ λουτρό
κι' ἔγὼ πὸ τὸ μπαζμπέοη.
—Δοσ' μον κυρὰ μὲ τὴ ξόγα μον
δόσ' μον τὴ δούλεψί μον
Μοῦ μόνησε ἡ μανιτῦλα μον
νὰ πάω νὰ μὲ παντρέγη
—Τρία κυρίσια νέχω γώ
καὶ ὅποιον θέλης πάρε
θέλεις τὴν όσυσαν ἔπαρε
θέλεις τὴ μανδομάτα
θέλεις τὴν καταγάλανη
ποὺν' ἀσπρη σᾶν τὸ γάλα.
—Χήρα πῆρε ὁ πατέρας μον
Χήρα κι' ἔγὼ θὰ πάρω.

Συλλογὴ OP. MAN.

νου γιὰ τὰ ἀγαθὰ ποὺ δίνει στοὺς εὔτυχεῖς συνδαιτημόνες τὸ συμπόσιο.

Τὸ κομμάτι τῶν ξενητεμένων ἀποτελεῖ πρόσκληση μὲ τὴ φαντασία ὅλων τῶν ἀπόντων μηδὲ καὶ τῶν νεκρῶν ἔξαιρουμένων. Καὶ ὁ χρυσὸς ἢ ἀργυρὸς παρᾶς θεωρεῖται πολέμιον τῆς Βασκανίας. Πανάρχαια 'Ιστορία, ποὺ δείχνει τὸν ἀκατάλυτο δεσμὸ ποὺ ὑπάρχει ἀνάμεσα στοὺς ἀρχαίους καὶ σὲ μᾶς.

'Η Πρωτοχρονιά, ἀπαιτεῖ πέρος ἀπ' αὐτά ὅλα ἰδιαίτερη προσοχή. "Οχι ἔγνοιες, ὅχι θυμούς. Κάθε τὶ ποὺ γίνεται σήμερα βάζει τὴ σφραγίδα του στὰ γεγονότα ὅλου τοῦ χρόνου.

Δεισιδαιμονικὴ σκέψη τῆς βυζαντινορωμαϊκῆς νουμηνίας.

'Αλήθεια πόση παιδικότητα, σ' ὅλον αὐτὸν τὸν Οἰωνισμὸ τῆς Καλοχρονιᾶς :

Γιαν. Λυμπ.

“Ο ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΗΣ,,

Σε δύο τεύχη τῆς «Κονίτσης» ὁ ἔκλεκτὸς συνεπαρχιώτης μας Παιδαγωγὸς κ. Εύριπίδης Σούρλας, γράφοντας γιὰ τὲς σχέσεις μεταξὺ χριστιανῶν καὶ Τούρκων Κονιτσιωτῶν, στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, ἐδημοσίευσε μερικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ γνωστὸ Διήγημα τοῦ Μακαρίτη Ἡπειρώτη λογοτέχνη Χρ. Χρηστοβασίλη «τὸ ἀμάρτημα τοῦ Παπαγεώργη». Ρωτάει δὲ στὸ τέλος ὁ κ. Σούρλας, ἂν σώζεται ὁ τάφος τοῦ ἥρωα τοῦ διηγήματος στὴν Κόνιτσα καὶ ἂν κανένας Κονιτσιώτης τὸν πρόφθασε καὶ τὸν γνώρισε.

Τὸ ἔρωτημα τοῦ κ. Σούρλα, ἀσχετὰ πρὸς μερικὲς ἀνακρίβειες τοῦ διηγήματος, ὡς πρὸς πρόσωπα καὶ πράγματα τῆς Κονίτσης τῶν χρόνων ἐκείνων, ζωντάνεψε παιδικά μου βιώματα καὶ ξεχασμένες παλαιὲς μορφὲς τῆς Κονίτσης.

Θυμήθηκα ὅτι τὸ χέρι τοῦ παπᾶ ποὺ ἀσπαζόμουν μὲ μεγάλο σεβασμό, ὅταν μικρὸ παῖδι τὸν συναντοῦσα στὰ «σοκάκια» τῆς Κάτω Κονίτσης, ἥτο τοῦ Παπαγεώργη.

Δὲν ξέρω βέβαια ἂν σώζετοι ὁ τάφος του στὴν Κόνιτσα, θυμᾶμαι ὅμως καλὰ ὅτι ὁ Παπαγεώργης τοῦ Χρηστοβασίλη ζοῦσε ὡς τὴν ἀπελευθέρωσι τὸ 1913 τῆς Κονίτσης, ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

Μαζὶ μὲ τὸν Παπαλάμπρο καὶ τὴν ἴδια ἐποχὴν 1909 - 1913 ἥσαν ἐφημέριοι στὴν «Κάτω Κονίτσα». Στὴν «Πάνω Κονίτσα» ἐφημέριοι τὰ ἴδια χρόνια, ἥσαν ὁ Παπᾶ - Θύμιος καὶ ὁ Παπᾶ - Ήλίας. Ἡταν ἡ ἐποχὴ τοῦ «Βελλᾶς καὶ Κονίτσης Σπυρίδωνος».

Ο Παπᾶ - Λάμπρος μάλιστα εἶχε καὶ τὸν τίτλο τοῦ Ἡριμανδρίτη. Ἡ ἀδελφή του ἡ κυρὰ - Γκέτσω μιὰ ἐπι-

βλητικὴ γρηὰ Κονιτσιώτισσα ὅταν τὴ ρωτοῦσε κανένας γιὰ τὸν ἀδελφό της, τὶ θὰ πῆ Ἡριμανδρίτης κυρὰ - Γκέτσω; ἀπαντοῦσε μὲ τὴ γνωστὴ Κονιτσιώτικη προφορὰ «Δὲν ξέρες τ' εἶναι Ἡριμανδρίτης; Μούση Δισπότης».

Ο ἥρωας λοιπὸν τοῦ διηγήματος τοῦ Χρηστοβασίλη ὁ Παπαγεώργης θὰ ἦταν 70 ἔτῶν περίπου στὰ 1910.

Τύπος παππᾶ τῶν διηγημάτων τοῦ Μεγάλου Σκιαθίτη. Ἐκούτσαινε ἐλαφρὰ καὶ ἀκουμποῦσε σὲ ἔνα γερὸ μπαστοῦνι ἀπὸ «Κρανιὰ». Ἐντύπωσι μᾶς ἔκαμε βάζοντας διαρκῶς στὰ λόγια του τὴ φράσι «Ομως, λοιπόν, δηλαδή».

Τὸ σπίτι του τὸ εἶχε στὴν Κάτω Κονίτσα «Στ' Χαβέλι» ὄλιγο πιὸ πάνω ἀπὸ ἔνα παμπάλαιο σπίτι, ποὺ ἔχρησίμευε στὰ χρόνια ἐκεῖνα γιὰ Δημοτικό μας Σχολεῖο.

Ἐκεῖ κοντὰ τώρα εἶναι κτισμένη ἡ καινούργια Ἡριλησία τῆς Κάτω - Κονίτσης ποὺ ἀκόμη δὲν ἔγκαινιάσθηκε.

Δίπλα ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Παπαγεώργη καὶ σὲ κάτι θεώρατες κουτσουπιὲς ποὺ φύτρωναν ἐκεῖ, ἥσαν κρεμασμένοι οἱ «σήμαντροι» ὅπως τοὺς λέγαμε ἔνας «ξυλένιος» ἀπὸ ξύλο ἀγριοπλάτωνα καὶ ἔνας «σιδηρένιος» πού ἡμεῖς τὰ παιδιὰ τὸν λέγαμε «Ταραμίν». Τοὺς χτυποῦσε τὶς γιορτὲς μὲ τέχνη ὁ «Σωτήρης ὁ Ἰσβορίτης», χρόνια νεωκόρος στοὺς Ἅγιους Ἀποστόλους, καὶ ὁ ἀντίλαλός των ποὺ γέμιζε τὴν Κάτω - Κονίτσα, περνοῦσε τὸ «Κουρὶ» ἀκούονταν στὴν Ἅγια Βαρβάρα καὶ στοὺς Ἅγιους Ἀποστόλους καὶ ἔφθανε στὸ Κάστρο. "Υστερα ἀπὸ τὸ Σύνταγμα στὰ 1909 ἐπέτρεψαν οἱ Τούρκοι νὰ μπῆ καμπάνα καὶ στὴν Κάτω - Κονίτσα. Μόνον ἡ «Ἀπάνω

Κόνιτσα» είχε πρίν στὸν "Αγιο Νικόλαο καμπάνα.

Χειμῶνα - καλοκαΐρι, ἔβλεπες τὸν Παπαγεώργη πρωΐ κι' ἀπόγευμα στὸν "Ορθρο καὶ στὸν 'Εσπερινὸν νὰ περνάει ἀργὰ τὸ δρόμο πού φέρνει ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ δάσος, στοὺς 'Αγίους 'Αποστόλους.

Ζοῦσε βέβαια ὅπως ὅλοι οἱ παπάδες ἐκείνου τοῦ καιροῦ. Δηλαδὴ ἀπὸ τὸν δίσκο τῆς Κυριακῆς ποὺ ἔβγαινε «γιὰ τοὺς παπάδες» καὶ τὸν μοιράζονταν μὲ τὸν Παπᾶ - Λάμπρο.

'Απὸ τὲς «Λειτουργιὲς» τῶν ἐνοριτῶν του, γιὰ νὰ μνημονεύσῃ στὴν Προσκομιδὴ «Ζῶντάς τε καὶ τεθνεῶτας». Στὸ τέλος τῆς Λειτουργίας, ὁ Παπαγεώργης ἔκοβε ἔνα ἀπὸ τὰ πρόσφορα καὶ τὸ μοίραζε σὲ μᾶς τὰ παιδιὰ ποὺ πηγαίναμε νὰ «ντυθοῦμε στὸ 'Ιερὸ» καὶ νὰ τὸν βοηθήσουμε νὰ κάμη λειτουργία. Καὶ τέλος ἀπὸ τὰ τυχηρά του. Πάντοτε μὲ τὸ «πατραχῆλι» διπλωμένον καὶ χωμένο στὸ στῆθος του, ἀνάμεσα ράσου καὶ «ἀντεριοῦ» ἔτοιμος γιὰ νὰ πηγαίνῃ στὰ σπίτια τῶν ἐνοριτῶν του, νὰ διαβάσῃ γιὰ τὸν καινούργιον μῆνα, νὰ κάνῃ Παράκλησι, νὰ σηκώνῃ στὶς γιορτὲς τὸ "Υψωμα «ύπέρ τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ τῶν ἐπιτελούντων τὴν δέησιν καὶ ἔορτὴν ταύτην», νὰ δώσῃ εὔχὴ στὶς λεχῶνες καὶ νὰ διαβάσῃ τὴν εἰδικὴ εὔχὴ γιὰ τὴν βασκανία στὰ ἄρρωστα βρέφη.

Καὶ ὅταν συνέβαινε ν' ἄρρωστήσουν τὰ «ζωντανὰ» πάλι ὁ Παπαγεώργης τοὺς διάβαζε μιὰ εὐχὴ καὶ «γέρευαν».

Μία ἀδυναμία είχε ὁ Μακαρίτης ὁ Παπαγεώργης Θεὸς σχωρές τον. Τὸ ἔτσουζε!! 'Αγαποῦσε τὴν ρακή. 'Απ' αὐτὴν, «Δόξα σ' ὁ Θεὸς» είχαν ὅλα τὰ Κονιτσιώτικα σπίτια δική τους παραγωγή. 'Ακμάζαν ἐκεῖνα τὰ χρόνια τὰ ἀμπέλια τῆς Κονίτσης καὶ δὲν εἶχε φανῆ ἀκόμα ἡ φυλλοξήρα πού τὰ ἀφάνισε.

"Οταν λοιπὸν πήγαινε ὁ Παπαγεώργης στὸ σπίτι «γιὰ διάβασμα», τοῦ προσέφεραν οἱ νοικοκυρὲς ἀπαραίτητα

καφὲ καὶ ρακή καὶ μάλιστα ματαβγαλμένη, ριφινάδα, ὅπως ἔλεγαν στὴν Κόνιτσα τὴν ρακή, ποὺ βγαίνει ὕστερα ἀπὸ διπλὴ ἀπόσταξι. Μὲ τὴν εὔκαιρία τοῦ κεράσματος τοῦ παπᾶ «ἔτσουζαν» ἀπὸ καμιὰ ρακή καὶ οἱ γέροι καθὼς καὶ αἱ γρηὲς τῶν σπιτιῶν.

Πότε γάμοι, πότε βαφτίσια, πότε κηδεῖες, πότε μνημόσυνα, σ' ὅλες αὐτὲς τὲς περιστάσεις ὁ πειρασμὸς τῆς ρακῆς δὲν ἔλειπεν καὶ ὁ Παπαγεώργης δοκίμαζε «τὰ γράδα» ἀπὸ ὅλες τὲς ρακὲς τῶν ἐνοριτῶν του.

Εἶχε καὶ ἔνα γυιὸ ὁ Παπαγεώργης, τὸν «Κώτσο τ' Παπαγεώργη» ὅπως τὸν λέγαμε. Τὸν γυιό του αὐτὸ τὸν ἔοτειλε ὁ Παπαγεώργης ταξεῖδι στὸ Κάιρο, ὅπου ἦσαν ταξειδεμένοι πολλοὶ τότε Κονιτσιῶτες, ὅλοι φουρνιέροι.

'Ο Κώτσιος ὅμως δὲν πρόκοψε στὸ ταξεῖδι καὶ δὲν κατώρθωσε νὰ κάνῃ «Δικότ' φοῦρνο» ὅπως τότε ἦταν τὸ ὄνειρο τοῦ κάθε ταξειδεμένου Κονιτσιώτη.

"Ηταν ποιητὴς!! "Εκαμε ποιήματα, ἐσκάρωνε διαρκῶς στίχους καὶ ὅπως εἶναι γνωστὸ οἱ ποιηταὶ καὶ ἀπὸ τότε ἀκόμα, δὲν ἔκαμαν καμιὰ προκοπή. Στὰ χαμένα λοιπὸν περίμενε ὁ καῦμένος, ὁ Παπαγεώργης καμιὰ «λίρα Αἴγυπτιακή». Μ' αὐτὸ τὸν καῦμὸ ὁ Παπαγεώργης πέθανε κατὰ τὸ 1913 στὴν Κάτω Κόνιτσα ἀφοῦ τὴν εἶδε 'Ελληνική, καὶ θάφτηκε στοὺς 'Αγίους 'Αποστόλους,

Γύρισε τότε ἀπὸ τὸ Κάιρο καὶ ὁ ποιητὴς ὁ «Κώτσιος τ' Παπαγεώργη» καὶ ἔγραψε ἔνα ἔλεγεῖο γιὰ τὸν χαμὸ τοῦ πατέρα του. Θυμοῦμαι τὸν πρῶτο μόνον στίχο: «Στὸν τάφο σου πατέρα μου Σεπτέ μου Παπαγεώργη»!

Σὲ λίγο καιρὸ κατὰ τὸ 1915 ἀρχισε νὰ ἐκδίδῃ στὴν Κόνιτσα μιὰς δεκαπενθήμερη σατυρικὴ φυλλάδα τὸν «Κατῆ» ἔνα εἶδος «Ρωμηοῦ» Κονιτσιώτικου. Τὸν ἔτύπωνε στὸ πιεστήριο τῆς «Κονίτσης» τῆς μιᾶς δηλαδὴ ἀπὸ τέσ δύο ἐφημερίδες ποὺ ἔβγαιναν τότε στὴν Κόνιτσα. 'Η ἄλλη ἦταν ὁ «'Αῶος.

Στὴν κορυφή του ὁ «Κατῆς» ἔγρα-

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΣΤΟΜΙΟΥ

Τὸν Αὔγουστο τοῦ 1962 συναντοῦμε τὸν Παπασταύρο Ζησιάδη ἐφημέριο Κονίτσης νὰ λειτουργῇ στὸ Μοναστῆρι.

Γιὰ λίγα χρόνια τὸ μοναστῆρι ἔμεινε σχεδὸν χωρὶς Καλογήρους, καὶ τέλος στὶς 27 Ἀπριλίου τοῦ 1867, ἀποκαθίσταται ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα Γερμανὸν καὶ τοὺς Προκρίτους Κονιτσιῶτες ἡγούμενος ὁ Γεράσιμος, παλαιὸς ὑποτακτικὸς τοῦ Γρηγορίου Πεκλαρίτου, ὁ ὅποιος ἦταν προηγουμένως δάσκαλος στὰ χωριὰ τῶν Τρικκάλων καὶ Γρεβενῶν. Ὁπως πληροφορούμαστε ἀπὸ μιὰ ὑπέροχη ἐνθύμησί του, ἐπὶ τρία χρόνια πέρασε καλά. Κατόπι τοῦ ξαναπῆραν τὰ χωράφια καὶ ὑπέφερε. Ἐξήτησε ἀργότερα ἀπὸ τὸν νέο Δεσπότη τὸν Βασίλειο τὴν ἄδεια νὰ γυρίσῃ τὰ χωριὰ τῶν Γρεβενῶν καὶ Τρικκάλων ὅπου ἦταν γνωστὸς

φε: «Σατυρικὴ Ἐφημερίς, ποὺ διαβάζεις κι' ἀπορεῖς. Καὶ θὰ βγαίνῃ μὲ χαρές, εἰς τὸν μῆνα δύο φορές». Δὲν πρόκοψε ὅμως ἡ φυλλάδα καὶ σὲ λίγο σταμάτησε.

Φανατικὸς Βενιζελικός, ἔτοιμος νὰ «τσακωθῇ» μὲ ὅποιον τολμοῦσε νὰ ἀμφισβητήσῃ τὸ ἔργο τοῦ Δημιουργοῦ τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος».

Πέθανε ὕστερα ἀπὸ ὀλίγα χρόνια στὰ Γιάννενα.

Στὴ μνήμη λοιπὸν τοῦ Κονιτσιώτη Παπαγεώργη καὶ σὲ μιὰ προσπάθεια νὰ ξαναζωντανέψουν «τὰ παλιὰ» καὶ νὰ δοθοῦν μερικὲς μορφὲς καὶ τύποι, χαρακτηριστικοὶ τῆς Κονιτσιώτικης Κοινωνίας, στὰ τελευταῖα χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας στὴν "Ηπειρο, γράφθηκαν τὰ παραπάνω.

Ίωάννινα τῇ 5 Νοεμβρίου 1962
ΑΡΙΣΤΟΚΛΗΣ ΠΥΡΡΟΣ

γιὰ νὰ συγκεντρώσῃ συνδρομές, ἀλλὰ δὲν τοῦ τὸ ἐπέτρεψε. Ἀπελπισμένος λοιπὸν καὶ αὐτός, καὶ βλέποντας τὴν ἀμέλεια τῶν ισχυρῶν ἔφυγε «χωρὶς νὰ γνωρίζῃ κανεὶς» ὅπως μᾶς λέει ἐνθύμησι ποὺ ἔγραψε στὶς 27 καὶ 28 Ὁκτωβρίου τοῦ 1879. Στὴν ἴδια ἐνθύμησι αὐτὴ λέει ὅτι, ἀμα ἡ βρύσι τῆς Λεφτοκαρυᾶς ἔχει μπόλικο νερὸ τὸ χειμῶνα θὰ ἔχωμε μεγάλη ἀκρίβεια. "Ἄν ὅμως λιγοστεύει ἡ στίβει τὸ χειμῶνα τότε θὰ ἔχωμε μεγάλη φτήνεια. Μετὰ τὴ φυγὴ τοῦ ἡγουμένου Γερασίμου ὑπηρέτες τοῦ Μοναστηριοῦ ἀνέλαβαν ὁ Κώστα Γκογκόρος – Βαενᾶς 1880 καὶ κατόπι ὁ Νικόλα Θοδωρῆς 1881. Ἀπὸ τὰ 1882 ὡς τὰ 1890 συναντοῦμε συνεχῶς ἡγούμενο τὸν πατέρα Γαβριήλ. Τότε ἦταν ὑπάλληλος τοῦ μοναστηριοῦ ὁ αἰωνόβιος Ἀντώνης-Λακιώτης ποὺ εἶναι σήμερα (1961) ἡλικίας 101 ἔτῶν καὶ ὅπως μᾶς διηγήθηκε, τὸ μοναστῆρι εἶχε ἀρκετὰ γιδοπρόβατα καὶ βώδια. "Ἐνα βώδι μάλιστα, τὸ εἶχαν ἀγοράσει μὲ χρήματα τοῦ Ληστάρχου Νταβέλη. ὅπως διόρθωσαν καὶ ψήλωσαν καὶ τὴ μάντρα τοῦ μοναστηριοῦ μὲ τὰ φλωριὰ τοῦ μαναριοῦ του. Ἄλλ' ἂς ἀφηγηθοῦμε πῶς καὶ κάτω ἀπὸ ποιὲς περιστάσεις τὰ ἀφιέρωσε. 'Ο Νταβέλης εἶχε πάντοτε κοντά του ἓνα μανάρι χρυσοστολισμένο ποὺ ἦταν τὸ μασκῶτ τῆς συμμορίας του. Κάποια μέρα ποὺ τὸν εἶχαν μπλοκάρει τὰ τουρκικὰ ἀποσπάσματα καὶ πολεμοῦσε, τὸ μανάρι ξεκόπηκε καὶ σμίχτηκε μὲ τὰ πρόβατα τοῦ μοναστηριοῦ ποὺ τὰ βοσκοῦσε ὁ Μῆτρος ὁ Ρεντζούλης ὁ «Μπαντές». Ἐκεῖνος, ἀφοῦ βούτηξε μιὰ ἀπὸ τὲς ἀρμαθιές τῶν φλωριῶν ποὺ εἶχε κρεμασμένες στὸ λαιμὸ καὶ

στὰ κέρατά του τὸ μανάρι, τὸ παρουσίασε στὸ μοναστῆρι, καὶ οἱ καλόγεροι εἰδοποίησαν τὸ Λήσταρχο πώς βρίσκεται ἐκεῖ. ‘Ο Νταβέλης μαθαίνοντας πώς γλύτωσε τὸ μανάρι του, καὶ πιστεύοντας ὅτι ἡ Παναγία ἡ Στομιώτισσα τὸν βοήθησε νὰ νικήσῃ τὰ τουρκικὰ ἀποσπάσματα, ἔστειλε εἰδησι νὰ κρατήσουν τὰ φλωριὰ γιὰ τὸ μοναστῆρι, καὶ νὰ τοῦ στείλουν μόνῳ τὸ μανάρι ὅπως καὶ ἔγινε. Τὴν ἵδια αὐτὴ ἐποχὴ ὑπηρετοῦσε στὸ μοναστῆρι καὶ μιὰ καλόγρια ἀπὸ τὴ Λεσνίτσα (νῦν Βρυσοχῶρι) ποὺ εἶχε ἔνα παιδί ποὺ τὸ λέγανε Γιάννη.

Αργότερα ὁ πατὴρ Γαβριὴλ ἔφυγε καὶ πῆγε στὸ μοναστῆρι τῆς Ἀρτσίστας. Στὰ 1894 συναντοῦμε ἄλλον ἥγούμενο τὸν Καλλίνικο ὁ ὄποιος καταγόταν νομίζω ἀπὸ τὴν Κορτίνιστα (Ἄγ. Νικάνωρ) καὶ ἦταν ἀπὸ χρόνια ἐδῶ μοναχός. Σύγχρονοι μὲ αὐτὸν ἦταν καὶ ὁ πατὴρ Γεράσιμος ὁ κουτσός, ὁ Συμεὼν ὁ Ἱερομόναχος, καὶ ἡ Καλόγρια ἡ Μπούνω.

Ο Καλλίνικος ἔξακολουθεῖ νὰ εἰναι ἥγούμενος ὡς τὰ 1900, ἵσως καὶ ἀργότερα. Πότε ἀκριβῶς ἔφυγε, ἢ ἂν ἀπέθανε ἐδῶ στὸ μοναστῆρι ὅπως καὶ ἄλλοι πατέρες, δὲν ξέρομε. Αργότερα ἀπ’ αὐτὸν ἦρθε ὁ Ἱερομόναχος Παπαβασίλειος Ζερματινός, ὁ ὄποιος ἦταν ἐδῶ ἕως τὰ 1923 περίπου.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Μπούνω, χρημάτισαν ἐδῶ καλόγριες κατὰ τὸ πρῶτο τέταρτο τοῦ αἰῶνα μας, καὶ ἡ Ἀννα ἡ βουβή, καθὼς καὶ ἡ ἄλλη Ἀννα ἡ πεθερὰ τοῦ Χρήστου Νέκου.

Γύρω στὰ 1907 – 1908, πολέμησε καὶ ὁ καπετάν Κρομμύδας ἔξω ἀπὸ τὸ μοναστῆρι στὴν Ἀμουριὰ μὲ τοὺς Τούρκους. Τότε δὲν ὑπῆρχε ἥγούμενος. Ἁταν μόνον ἡ καλόγρια Μπούνω, ἵσως καὶ ἡ Ἀννα ἡ βουβή, καὶ ὑπηρέτης τοῦ μοναστηρίου ἦταν ὁ χαζούλης ὁ Γιώγας (Γιώργος) τῆς Μηλιᾶς. Αὐτὸν ἐπιστράτευσαν οἱ Τούρκοι γιὰ ὁδηγὸ νὰ τοὺς δείξῃ τὰ μονοπάτια γιὰ νὰ κυνηγήσουν τὸν

Κρομμύδα, ἀλλὰ τὸν κατάλαβαν πού ἦταν πτωχὸς τῷ πνεύματι καὶ τὸν ἀφίσανε.

Απὸ τὸ (*) 1923 περίπου ποὺ ἔφυγε ὁ Ἱερομόναχος Παπαβασίλειος, ὃς τὸν Αὔγουστο τοῦ 1956 ποὺ ἦρθε γιὰ πρώτη φορὰ κι’ ἔμεινε γιὰ μικρὸ διάστημα ὁ σημερινὸς καλόγηρος πατὴρ Παΐσιος, τὸ μοναστῆρι ἔμεινε σχεδὸν ἔρημο. Τὰ γιδοπρόβατά του ἔξαφανίσθηκαν, τὰ χωράφια του χερσώθηκαν, οἱ φράχτες καὶ τὰ πεζούλια γκρεμίστηκαν, καὶ τὰ καρποφόρα δέντρα καὶ οἱ περγουλιές του ἀγρίεψαν ἡ ξεράθηκαν. Καὶ σὰν νὰ μὴν ἔφταναν ὅλα αὐτά, τὸ καλοκαῖρι τοῦ 1944 στὶς 18 Αὔγουστου οἱ βάρβαροι Γερμανοὶ τὸ πυρπολήσανε καὶ δὲν γλύτωσε παρὰ μόνο ἡ ὅμορφη ἐκκλησοῦλα του. “Ολα τὰ ἄλλα μεταβληθήκανε σὲ ἄμορφους σωρους ἔρειπίων. Καλόγηρος μόνιμος, ὅπως εἴπαμε, ἀπὸ τὸ 1923 ὡς τὸ 1958 δὲν ὑπῆρχε, καὶ οἱ μόνοι ποὺ τὸ προσέχαν ἦταν ὁ Μητροπολίτης καὶ υρίως οἱ ἐπίτροποί του, Ἀλέξη Φλώρος, Χρήστο Νέκος, Ἀλέξανδρος Οίκονομίδης, καὶ λοιποί.

Πρῶτος ἔφιασε ἔνα μικρὸ πρόχειρο κελί, ἐκεῖνο ποὺ τωρα ἡ στέγη του γκρεμίστηκε, ἔξω ἀπὸ τὸν περίβολο ὁ Βασίλης Βαγενᾶς, καὶ ἔτσι οἱ εὐλαβεῖς προσκυνητὲς καὶ οἱ διαβάτες, εῦρισκαν ἔνα μικρὸ καταφύγιο ὅπου μποροῦσαν νὰ ἀνάψουν φωτιὰ νὰ ζεσταθοῦν καὶ νὰ ξημερώσουν. Σ’ αὐτὸ κατέφυγα κι’ ἔγω στὶς 30 τοῦ Μάη τοῦ 1954 μαζὶ μὲ τὴν παρέα μου, ὅταν ἐπισκέφτηκα γιὰ πρώτη φορὰ τὸ ὅμορφο καὶ γραφικὸ αὐτὸ μοναστῆρι.

Αργότερα, στὰ 1957, ἔχτισε ἡ φιλόθρησκη καὶ εὐλαβής κυρία Αἰκατερίνη Ἀθ. Ρούση ἔνα εύρυχωρο διπλὸ κελί, (ἰσόγειο καὶ ἀνώγειο) καὶ σύγχρονα ἔφιασε δίπλα σ’ αὐτὸ ἔνα ἄλλο ἡ Ἐπιτρόπη τοῦ μοναστηρίου, (Ἡρακλ. Παπαχρηστίδης, Κων. Τζάλας,

(*) Γύρω στὰ 1930 παρέμεινε ἐπὶ 2 – 3 ἔτη στὸ Μοναστῆρι καὶ ὁ Παπαθωμᾶς Νιλάου ἀπὸ τὴ Γορίτσα.

Βασ. Βαγενᾶς κ.λ.) καὶ συνέχεια πιὸ πέρα τὸ ὡραῖο καὶ εὐρύχωρο μαγειρεῖο.

Στὰ 1958, ἔχτισε καὶ ὁ κ. Δημ. Β. Δούκας τὸ πρῶτο μεγάλο κελὶ μαζὶ μὲ τὸ ἰσόγειό του, καὶ σιγὰ - σιγὰ ἀρχισε νὰ διορθώνεται καὶ νὰ ἐπισκευάζεται καὶ ἡ ἐκκλησοῦλα του. Ἐκεῖνος ὅμως ποὺ τοῦ ἔδωσε ἐντελῶς κοινούργια ζωή, καὶ τὸ ἔκανε ἀγνώριστο, εἶναι ὁ ὄσιωτατος πατὴρ Παΐσιος ('Αρσένιος κατὰ τὸ κοσμικό του ὄνομα, καὶ γυιὸς τοῦ Κονιτσιώτη Προδρόμου 'Εζνεπίδη Μικρασιάτου πρόσφυγος). Ἀπὸ τὸν Αὔγουστο τοῦ 1958 ποὺ πρωτεγκαταστάθηκε ἔδῶ, ἀρχισε νὰ ἐργάζεται ἐντατικά. Καλλιέργησε καὶ ξεχέρσωσε πρῶτα λίγα κτήματα, καὶ κατόπι ἐπισκεύασε στὴν ἐντέλεια τὴν ἐκκλησία καὶ τὴν πλακόστρωσε μὲ λευκὰ μάρμαρα ποὺ τοῦ προσέφερε ὁ ἔφορος ἀρχαιοτήτων κ. Σ. Δάκαρης. Τὰ ἔσοδα τοῦ μοναστηρίου ὅμως εἶναι πενιχρά, διότι τὰ πλούσια χωράφια, διακόσια πενήντα καὶ ἄνω στρέμματα, ποὺ εἶχε στὸν κάμπο, τὰ ἔδήμευσε τὸ Κράτος, καὶ τώρα δὲν παρὰ μόνον καμιὰ τριανταριά. Μὲ αὐτὰ τὰ ἐλάχιστα εἰσοδήματα ὅμως, καὶ μὲ τὲς φτωχίκες προσφορὲς διαφόρων φιλοθρήσκων, ὁ ἀκάματος καὶ εὔσυνείδητος πατὴρ Παΐσιος, ἔφιασε ὅλα τὰ παραπάνω, καὶ ἐν συνεχείᾳ διόρθωσε τὸν περίβολο, ἔχτισε τὸ μικρὸ καλογηρικὸ κελάκι του καὶ τὸ τελειοποίησε, ἔφιαξε ταβάνια πατώματα, ἄλλα διάφορα κουφώματα, ὅλα μόνος του διότι εἶναι ἀριστος ξυλουργός, καὶ ἐπὶ πλέον ἐνα σωρὸ ἄλλα χρήσιμα ἐπιπλα· καναπέδες καθίσματα, ντιβάνια, κρεββάτια, ντουλάπια κλπ.

Τὸ καλοκαῖρι τοῦ 1960 ἔχτισε μιὰ καινούργια σειρὰ ἀπὸ κελιά, πίσω ἀπὸ τὶς παλιὲς βυζαντινὲς ἀψίδες ποὺ εἶχαν γλυτώσει ἀπὸ τὴν πυρκαϊά, καὶ τώρα προσπαθεῖ νὰ τὰ σκεπάσῃ καὶ νὰ φιάσῃ ἐναν ἔξωστη, ἀπάνω ἀπὸ τὶς ἀψίδες, ὁ ὅποιος θὰ εἶναι ὑπέροχος. Τὸ ὄνειρό του εἶναι ἡ πλάκα

Παλιές βεζανές γορίες

Γλέντι τρικούβερνο εἶχε στὸ σπῆτι του ἐκεῖνο τὸ βράδυ τ' Ἀγιοβασιλειοῦ ὁ Λαμπρόγυψτος ὁ γελαδάρης τοῦ χωριοῦ.

Εἶχαν μαζευτῆ, αὐτόκλητοι, ὅλο του τὸ σόϊ. 'Ο Νικολάκης ὁ κουνιάδος του μὲ τὸ κλαρῖνο, ὁ Ἡλκας ὁ ματζιανάκης του μὲ τὸ γιό του τὸ Νάσιο μὲ τὰ βιολιά τους, οἱ κουνιάδες καὶ ἡ νύφη του μὲ τὰ παιδιά τους, κι' ἡ γριὰ Μπέτσαινα ἡ πεθερά του.

Τοὺς εἶχαν τραβήζει ὅλουν σὰν μαγνήτης ὁ σωρὸς μὲ τὶς πίττες ποὺ τοῦ εἶχάν φέρει ὅλες οἱ νοικοκυράδες τοῦ

αὐτὴ τοῦ μπετὸν ἀρμὲ νὰ ἐπεκταθῇ καὶ ἀπάνω ἀπὸ τὰ κελάκια ὅπότε θὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ ξαναχτίσῃ καὶ δεύτερη σειρὰ ἀπάνω στὰ ἴδια.

Εἴθε ἡ Παναγία νὰ τὸν ἀξιώσῃ νὰ ἀποτελειώσῃ ὅτι ἀρχισε, καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ ἱερὸ αὐτό της σκήνωμα ἀνώτερο ἀπὸ ὅτι ἥταν ἄλλοτε.

'Απὸ τὶς ἀρχὲς περίπου τοῦ 'Ιουνίου ως τὰ τέλη 'Οκτωβρίου τοῦ 1961, ὁ Πατὴρ Παΐσιος ἀπουσίασε στὸ "Αγιον Ὄρος, καὶ φοβηθήκαμε πώς θὰ τὸν χάναμε ὄριστικῶς. Εύτυχῶς ξαναγύρισε καὶ θὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργο του.

Καὶ τὸ συνεχίζει. Στὶς 19 'Ιουνίου 1962 ἔριξε τὴν μεγάλη ἀπὸ μπετὸν ἀρμὲ πλάκα ἀπάνω ἀπὸ τὰ νεόκτιστα κελιά, καὶ τώρα ἐπιδίδεται στὴν κατασκευὴ τῶν ἐσωτερικῶν (κουφώματα κ.λ.π.).

Κόνιτσα Αὔγουστος 1962

A. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

χωριοῦ ποὺ βόσκαγε τὰ γελάδια των, καὶ τὰ κακάβια μὲ τὸ κρασὶ ποὺ εἶχαν γεμίσει ἀπὸ τὶς κόφες καὶ τοὺς μαστραπάδες των. Τὸ ἔθιμο ἦταν πατροπαράδοτο καὶ τὸ τηροῦσαν μὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια ὅλοι οἱ νοικοκυραῖοι ποὺ εἶχαν ζωντανά. Καὶ ὁ φτωχότερος ἀκόμα τοῦ χωριοῦ, ἐπρεπε νὰ πάῃ ἀπὸ μιὰ πίττα καὶ ἀπὸ μιὰ κόφα κρασὶ κάθε πρωτοχρονιὰ στὸ γελαδάρη καὶ στὸν τσομπάνο του. Ἔτσι λοιπὸν ὁ Λάμπρος καὶ ἡ γυναικα του προσφέρουν ἑνα ἐκλεκτὸ τραπέζι στοὺς αὐτοπροσκαλεσμένους των, χωρὶς νὰ ἔχουν κάνει κανένα ἔξοδο καὶ καμιὰ προετοιμασία.

Ἄφοῦ καταβρόχθισαν ἀρκετὲς πίττες, μὲ τὴ γνωστὴ βουλιμία τῆς φυλῆς των, οἱ συμποσιάζοντες, καὶ ρούφηξαν καὶ μπόλικο κρασί, ἥρθαν ὅλοι στὸ κέφι. Κούρδισαν τότε λοιπὸν τὰ ὄργανά τους, καὶ ἀρχισαν τὰ τραγούδια καὶ τοὺς χοροὺς ἀκράτητοι. Ὡς κι' ἡ γριὰ Μπέτσαινα τὸν ἔσερνε πρώτη δύμπροστά, κρατῶντας τὸ παλιοτσούκαλο μὲ τὸ κρασὶ στὸ χέρι της καὶ φωνάζοντας—”Οπα! ”Οπα! —καὶ μονάχα ἡ καψο-Δημητροῦλα ἡ κουτσὴ καθόταν στὴν κορφὴ καὶ χάζευε τηρῶντας τους.

—Θὰ τὸ κάψωμ’ ἀπόψε γαμπρέ, ἔλεγε ὁ Νικολάκης, νὰ ζήσουν τὰ μπαλαμὲ μὲ τὰ γκορέλια (οἱ νοικοκυραῖοι ποὺ ἔχουν τὰ γελάδια) πούφεραντες πίττες καὶ τὸ κρασί.

Καὶ δώστου ρούφαγε κι' ἀπὸ μιά, κι' ἔπειτα φούσκωνε καὶ ξεφούσκωνε παίζοντας μερακλήδικα τὸ κλαρῖνο του.

‘Ο Νάσιος, ἀγωνιζόταν νὰ μεταδώσῃ τὲς ἀμφιβόλου ἀξίας χορευτικές του γνώσεις στὸν οἰκοδεσπότη τὸ Λαμπρόγυφτο, ἀλλ’ αὐτὸς ἐντελῶς ἀνεπίδεκτος μαθήσεως, προτιμοῦσε νὰ χοροπηδάῃ καὶ νὰ ρίχνεται ὀλόβιλος χωρὶς ρυθμὸ καὶ τάξι, ὅπως χοροπηδοῦσαν καὶ τὰ γελάδια του τὸ καλοκατῆρι ὅταν τὰ τσίμπαγε ὁ στρίκολας κι' ἔτρεχαν σὰν παλαβὰ νὰ κρυφτοῦν στὸ λόγγο.

‘Ο Ἡλκας, μιὰ ἔπαιζε τὸ βιολί, καὶ μιὰ ἔφερνε γυροβολιές μόνος του

ἀκολουθῶντας τοὺς ἄλλους στὸ χορὸ καὶ τρικλίζοντας ἀπὸ τὲς πολλὲς μισωκάρες ποὺ εἶχε καταρουφήση.

“Εξαφνα, ἀπάνω στὴ γενικὴ εὔθυμία καὶ στὸν πανζουρλισμό, κρότος ἀκούστηκε ἀπὸ τὸ ταβάνι, καὶ σύγχρονα μιὰ παράδοξη φωνὴ σὰν ούρλιαχτὸ σκύλου ἦ γάτας. Τὰ ὄργανα καὶ τὰ τραγούδια σταμάτησαν μονομιᾶς.

«Ούάου, γουάου...

‘Η φωνὴ ξανακούστηκε πιὸ ἀπαίσια καὶ πιὸ διαπεραστική.

Κέρασαν ἀπὸ τὸ φόβο τους καὶ ἀρχισαν νὰ σταυροκοπιοῦνται. Τὰ μάτια ὄλονῶν ύψωθηκαν πρὸς τὸ ταβάνι καὶ τότε διαπίστωσαν μὲ τρόμο ὅτι ἡ γκλαβανὴ εἶχε ἀνοιχτῇ μόνη της χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν. Καινούργια ούρλιαχτὰ ἀντίχησαν, καὶ συνάμα δυὸ ποδάρια γυναικεῖα ποδεμένα μὲ ἀσπρατσιεράπια καὶ μὲ κάτι παλιοτσάρουχα, φάνηκαν νὰ κατεβαίνουν πρὸς τὰ κάτω γιὰ μιὰ στιγμὴ καὶ πάλι ξανατραβήχτηκαν.

—‘Η Μαρούσιω! ἡ Μαρούσιω! βουρκολάκιασε ἡ Μαρούσιω!

“Εσκουζαν ὅλοι μ’ ἑνα στόμα, κι’ ὅσσο νὰ κατερήστης ὡς τὰ τρία κουτρουβαλιάστικαν σωρὸς καὶ μαλλιοκούβαρα ἔξω στὴ σκάλα ἀντάμα μὲ τὰ παιδιά τους, ἐνῶ τὰ ούρλιαχτὰ ἔξακολουθοῦσαν νὰ ἀντηχοῦν τρομερὰ καὶ ἀπαίσια ἀπὸ τὸ ταβάνι.

—Γληγορᾶτε νὰ φύγωμε, ἔκανε γρήγορα ἡ γριὰ Μπέτσαινα, ἄϊντε στὸ σπίτι μου· βουρκολάκιασ’ ἡ Μαρούσιω καὶ θὰ μᾶς κὰν’ κανὰ κακό.

‘Αλλὰ δὲν περίμεναν νὰ τοὺς τὸ πῆ. Πρῶτος ὁ Νικολάκης καὶ κοντὰ οἱ ἄλλοι ἔφυγαν τρέχοντας μὲ τὴν ψυχὴ στὰ δόντια.

Σὰν ἔφτασαν στὸ Μπετσαΐκο καὶ μπῆκαν ὅλοι μέσα ἐκλεισαν καλά, ἀμπάρωσαν τὴ θύρα, κι’ ἀρχίνησαν νὰ ρίχνουν θυμίαμα, τσόλια καὶ παλιοτσάρουχα στὴ φωτιά, καὶ νὰ σταυροκοπιοῦνται.

—“Αχ! καλὰ λιὲν πώς ὅποιανοῦ τ’ ἀρπηδήσ’ ἡ γάτα τὸ λείψανο βουρκολακιάζει, ἔλεγε ἡ γριά. ‘Ακουσάμαν ὅτι

τὴ δρασκύλησ' ἡ γάτα τὴ Μαρούσιω πεθαμένη κι' ἥταν ἀλήθεια. Γιάλ τοειδαμαν μὲ τὰ μάτια μας. Παναγία μου, θέ μου, φύλαξε, ρῆξτε κι' ἄλλα παλιοτσάρουχα στὴ φωτιὰ μὴ μᾶς ἔρθη κατὰ δῶθε.

—Κρῖμα στὲς πίττες καὶ στὸ κρασί, θὰ μᾶς τὰ μαγαρίσ' ὅλα, μουρμούριζε ὁ "Ηλκας ὁ μπεκρῆς.

—Κομμάτια νά γιένουν κι' οἱ πίττες καὶ τὸ κρασί, ἐδῶ μόναχα νὰ μὴ μᾶς ἔρθ' ὅρε χρυσέ μου, ἔκαμνε ὁ Νικολάκης καὶ ἡ καρδιά του σπαρταροῦσε σὰν τοῦ τρομαγμένου πουλιοῦ.

Γιὰ νὰ κατατοπίσωμε τὸν ἀναγνώστη, πρέπει νὰ ἀναφέρωμε ὅτι τὸ σπῆτι αὐτὸ ποὺ καθόταν ὁ Λαμπρόγυφτος, ὅπως συνήθιζαν νὰ τὸν ἀποκαλαῦν οἱ γυναῖκες τοῦ χωριοῦ, ἀνῆκε σὲ μιὰ φτωχὴ γρηοῦλα τὴ Μαρούσιω Λ. ποὺ εἶχε ξεψυχήσῃ ἔρημη κι' ὀλομόναχη μέσα σ' αὐτὸ ἐδῶ καὶ λίγους μῆνες.

'Αλλ' ἂς ἀφήσωμε τοὺς τρομοκρατημένους ρώμηδες νὰ σταυροκοπιῶνται καὶ νὰ λιβανίζουν, κι' ἂς ξαναγυρίσωμε στὸ σπιτάκη τοῦ Λαμπρόγυφτου ὅπου οἱ ἐγκαταλειμένες πίττες καὶ τὰ κρασιά, τὰ ούρλιαχτὰ καὶ τὸ φάντασμα.

Μόλις ἐξαφανίστηκαν οἱ δειλοὶ γλετζέδες, δυὸ πόδια ξανακρεμάστηκαν ἀπὸ τὴ γκλαβανὴ τοῦ ταβανιοῦ. Αὔτὴ τὴ φορὰ ὅμως δὲν ἥταν γυναικεῖα· ἥταν πόδια ἀντρικὰ ποὺ φοροῦσαν ἀρβῦλες καὶ χακὶ κυλότα. Κοντὰ στὰ πόδια βγῆκε καὶ τὸ κορμί, καὶ ὀλόκληρος ἀνθρωπος γλύστρησε ἀπὸ πάνω. 'Αντὶ νὰ βγῆ τὸ φάντασμα τῆς πεθαμένης γριὰς Μαρούσιως, πήδησε ἐνας ξανθὸς καὶ σωματώδης νέος. Ἡταν ὁ Βασίλης, ὁ φοβερὸς διαρήκτης, ἀπατεώνας, ζωκλέφτης, ἀλλὰ καὶ πανέξυπνος χωρατατζῆς τοῦ χωριοῦ.

Περίφερε γύρω του τὸ βλέμμα χαμογελῶντας, κι' ἔπειτα ἄρπαξε στὰ γρήγορα ἐνα κομμάτι πίττα κι' ἀρχισε νὰ τὸ καταβροχθίζῃ μὲ βουλιμία. Κατόπι ἔβγαλε ἐνα ἐλαφρὸ σφύριγμα, καὶ ἀμέσως ἐνας μαυριδερὸς κακοντυμένος νεαρὸς παρουσιάστηκε στὴ θύρα. Ἡταν

Θέματα

Μὲ τὸ σημερινὸ δύδοο τεῦχος, τὸ περιοδικό μας κλείνει τὸν πρῶτο χρόνο τῆς ἐκδόσεως του. Δὲν ίσχυριζόμεθα ὅτι κάναμε θαύματα. Οὕτε ὅτι τὸ περιοδικό μας ὑπῆρξε αὐτὸ ποὺ θὰ θέλαμε νὰ είναι. "Ουμως ἐνα εἶναι γεγονός : "Οτι παρ' ὅλες τὶς ἀντιξοότητες καὶ δυσκολίες, κυρίως οἰκονομικές, κατωρθώσαμε νὰ φθάσουμε στὸ σημερινὸ δύδοο τεῦχος. Κι' αὐτὸ εἶναι μία Νίκη. "Ισως πολλοὶ ἀπ' τοὺς ἀναγνῶστες μας καὶ φίλους μας νὰ βρίσκουν πὼς ώρισμένες πλευρὲς τοῦ περιοδικοῦ εἶναι ἀδύνατες, κι. ώρισμένες περισσότερο ἐξωγκωμένες ἀπὸ ὅτι ἔπρεπε. "Οτι θὰ χρειαζόταν νὰ προσέ-

ό Λ..... ἐνας ἀφελὴς λιγόμυαλος ποὺ τὸν βοηθοῦσε ποῦ καὶ ποῦ στὶς ὑποπτες δουλειές του, χωρὶς νὰ καλονοιώθῃ τὶ κάνει καὶ τὶ συνέπειες μποροῦσε νὰ ἔχῃ τὸ κάθε τι ποὺ ἐπιχειροῦσαν μαζί.

"Ελα, πᾶν καὶ πᾶνε. Μὲ τὰ ψεύτικα ποδάργια καὶ τὰ παλιοτσάρουχα, τοὺς ἔκανα καὶ τάκαναν, ἀπάνω τους οἱ σ...γυφτοι· ἔκανε ὁ Βασίλης γελῶντας.

Σὲ λίγο, ὅσες πίττες εἶχαν μείνει ἄγγιχτες. μπῆκαν μέσα στὰ σακκιὰ τῶν δύο φίλων, τὸ κρασὶ μπῆκε στὰ γκιούμια τους, κι' αὐτοὶ ἐξαφανίστηκαν μέσα στὸ σκοτάδι.

Νομίζω πὼς εἶναι περιττὸ νὰ πῶ ὅτι οἱ λαχταρισμένοι γλεντζέδες δὲν τόλμησαν νὰ ξαναγυρίσουν νὰ ίδοῦν τὶ γίνεται στοῦ Λαμπρόγυφτου πρωτοῦ ξημερώση καλὰ καὶ βγῆ ὁ ἥλιος. 'Ετότε μόνο τὸ ἀποφάσισαν, καὶ δειλὰ-δειλὰ καὶ δισταχτικά, ἔχοντας πρώτη ὁμπροστὰ τὴ γριὰ Μπέτσαινα καὶ πατινὸν τὸ Νικολάκη μπῆκαν στὸ δωμάτιο. Τί νὰ ίδοῦν ὅμως ! Οἱ καλὲς πίττες καὶ τὸ κρασὶ εἶχαν κάνει φτερά, καὶ λίγα ἀπομεινάδια ποὺ ἔμεναν τὰ ἀνακάτευαν οἱ γάτες... — Μωρέ ! μωρέ ! μᾶς τάφαγε ἡ Μαρούσιω ! ἐσκουξαν ὅλοι μὲ μιὰ φωνὴ κι' ἄρχισαν νὰ σταυροκοποιοῦνται...

ΑΝΑΣΤ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ξουμε ἔνα τομέα που μέχρι τώρα δὲν ἐθίξαμε καθόλου κλπ κλπ. Πλὴν ὅμως κανένας μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν πῆρε τὸν κόπο νὰ πιάσῃ πένα καὶ χαρτὶ γιὰ νὰ μᾶς τὸ ὑποδείξῃ. Αὐτὴ τὴ συμπαράσταση—ἀπαραίτητη γιὰ τὴ βελτίωση τοῦ περιοδικοῦ δὲν τὴν εἶχαμε ἀπὸ κανένα. Κι' εἶναι τὸ μεγάλο μας παράπονο.

Τὴν γιὰ νὰ γεμίσουμε τὸ περιοδικό, στὸ σχῆμα που ἔβγαινε μέχρι σήμερα, εἶχαμε πάντοτε. Θὰ μπορούσαμε νὰ πούμε ὅτι καὶ σὲ διπλάσιο σχῆμα ἀν ἔβγαινε τὸ περιοδικό, πάλι ὕλη θὰ μᾶς περίσσευε. Βέβαια μᾶς λείπει ἡ ὕλη σὲ ποιότητα τέτοια ὥστε κάθε τεῦχος που θὰ βγαίνει νὰ εἶναι καλύτερο ἀπὸ τὸ προηγούμενο καὶ ν' ἀγκαλιάζει ὅλους τοὺς τομεῖς που θὰ πρεπει, γιὰ ν' ἀποκτήσῃ τὸ περιοδικό μας μιὰ πληρότητα. Σ' αὐτὸ πάλι φταῖνε τόσοι καὶ τόσοι συμπατριῶτες μας που ἔχουν τὶς δυνατότητες νὰ μᾶς βοηθήσουν ἀλλὰ ἀκόμα ἀδρανοῦν. "Αγνωστο γιὰ ποιοὺς λόγους. "Η κυριώτερη ἀδυναμία μας ἦταν τὰ οἰκονομικὰ τοῦ περιοδικοῦ μας. 'Απὸ τὴν πλευρά μας δὲν κάναμε ὅτι ἔπρεπε γιὰ τὴ μεθόδευση τῆς εἰσπράξεως τῶν συνδρομῶν. Λάθος. Γιατὶ ἀν εἶχαμε εἰσπράξει ὅλες τὶς συνδρομές, σήμερα τὸ περιοδικὸ θὰ βγαινει σὲ 24 σελίδες ἢ καὶ σὲ 32. 'Απὸ τὴν ἄλλη μεριὰ πολλοὶ λίγοι ἀπὸ τοὺς ἀναγνῶστες μας ἔλαβαν τὸν κόπο νὰ μᾶς ἀποστείλλουν τὴ συνδρομή τους. Καὶ ἐλάχιστοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ συνδρομή, νὰ μᾶς στείλλουν καὶ μιὰ ἐπὶ πλέον βοήθεια, ἀντιλαμβανόμενοι τὴν ἀξία τῆς ἐκδόσεώς του καὶ ἐπιβραβεύοντες τὶς προσπάθειές του. Τοὺς εὔχαριστοῦμε ὅλους θερμότατα.

Τονίζουμε ὅμως ὅτι ἀν τὰ παραδείγματα τῶν παραπάνω φίλων μας δὲν πολλαπλασιασθοῦν καὶ μεῖς δὲν βάλουμε σὲ τάξη τὸ θέμα τῶν εἰσπράξεων ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι, λυπούμαστε που σᾶς τὸ λέμε ἀλλὰ τὸ περιοδικὸ δὲν θὰ ἀνθέξει γιὰ πολύ. Θὰ κλείση καὶ τότε θάμαστε ὑπεύθυνοι ὅλοι μας.

'Απὸ ἀπόψεως περιεχομένου. Τὸ περιοδικὸ δὲν θέλησε νὰ σταθῇ μόνον στὴν περιοχὴ τῶν ἀναμνήσεων μόνο. Τὸ ἐνδιαφέρει

ἡ σύγχρονη ζωή. Καὶ πρὸ παντὸς τὰ ζωντανὰ προβλήματα τῆς ἐπαρχίας μας, καὶ τῆς 'Ηπείρου ὀλόκληρης ἀπὸ τὰ ὄποια, στὸ μικρὸ χρονικὸ διάστημα τῆς ζωῆς του, ἔθιξε ωρισμένα. Σήμερα μὲ τὸν ἀπολογισμὸ τῆς δράσεως τοῦ περιοδικοῦ μας, καλὸ εἶναι νὰ ξαναθυμηθοῦμε μὲ ποιὰ θέματα ἀσχοληθήκαμε. Κι' ὁ καθένας μας ὃς δῆ ἀν πάνω σ' αὐτὰ εἶχαμε μέχρι τώρα καμμιὰ πρόοδο. Καὶ ἀν οἱ ἀρμόδιοι νὰ τὰ προσέξουν, τὰ εἶδαν καὶ τὰ προώθησαν. "Η ἀδιαφόρησαν τελείως. 'Ο ἔλεγχος τῶν πράξεων ὅλων γιὰ τὴν κατανομὴ τῶν εὑθυνῶν εἶναι καθῆκον τοῦ περιοδικοῦ μας. Εἴπαμε μεταξὺ ἄλλων : "Οτι ὁ δρόμος πρὸς τὴ Λάκκα ἀντὶ νὰ προχωρῇ μόνο ἀπὸ τὴ πλευρὰ τοῦ Ζαγοριοῦ, θὰ πρεπει ν' ἀρχίσῃ καὶ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Κόνιτσας. "Οτι θὰ πρεπει νὰ προωθηθῇ τὸ θέμα τοῦ δρόμου που συνδέει τὴν "Ηπειρο μὲ τὴ Μακεδονία. Αὐτὸ θὰ διῃ ζωὴ καὶ κίνηση σ' ὀλόκληρη τὴν ἐπαρχία μας καὶ τὴν "Ηπειρο. Στὶς ἐφημερίδες τὶς τελευταῖες ἡμέρες εἶδατε τὶ φασχρία ἔγινε στὴ Μακεδονία γιαυτὸ τὸ θέμα. Γιὰ τὸ τελεφερὶκ τῆς Γκαμήλας γράψαμε ὅτι ἡ καλύτερη λύση εἶναι νὰ γίνη φρᾶγμα στὸν 'Αῶο (χαράδρα Στομίου) γιὰ νὰ σχηματισθῇ ὑδάτινος δρόμος μέχρι τὸ Μοναστῆρι, καὶ ξενοδοχεῖο κοντὰ στὴν Κόνιτσα, δίπλα στὸ φρᾶγμα. 'Ακόμη προσθέσαμε ὅτι ζωὴ καὶ ἀνάπτυξη θὰ πάρῃ ἡ Κόνιτσα κι ὀλόκληρη ἡ "Ηπειρος, καὶ θ' ἀνακοπῆ τὸ τρομερὸ μεταναστευτικὸ ρεῦμα που ἀδειάζῃ τὸν τόπο ἀπὸ τοὺς νέους ἀνθρώπους ἀν οἱ ἀρμόδιοι ἔξασφαλίσουν τὴ δημιουργία βιομηχανικῆς ζωνης στὴν "Ηπειρο. Κατ' ἐπανάληψη τονίσαμε ὅτι ἡ Κόνιτσα ως πόλη, ἔχει πολὺ μεγάλες δυνατότητες τουριστικῆς ἀνάπτυξης, ἀρκεῖ νὰ βελτιωθῇ σὰν πόλη. Δρόμοι, Κῆποι, Πλατεῖες, Βρύσες, Φωτισμός, Μουσεῖα, Μνημεῖα, Σπίτια, Πισίνα, Κάμπινγκ, Ξενοδοχεῖο τοῦ χωριοῦ. "Ολα πρέπει νὰ προσεχτοῦν κι ὅλα μποροῦν νὰ γίνουν. Τέλος : "Οτι στὴν 'Αθήνα, γιὰ τὸ συντονισμὸ τῶν ἐνεργειῶν ὅλων τῶν ἀδελφοτήτων καὶ σωματείων τῆς 'Επαρχίας, πρέπει νὰ ίδρυθῃ ἔνα

ΝΕΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

‘Οδός Κονίτσης - Νεαπόλεως (Μακεδονίας)

Βάσει του Προγράμματος Περιφερειακῆς ’Αναπτύξεως ’Ηπείρου, ύπό του ’Υπουργείου Συντονισμοῦ ἐνεκρίθη καὶ ἀνετέθη εἰς τὸν μηχανικὸν κ. ’Αθανάσιον Λουκᾶνον ἡ ἔκπόνησις τῆς ὁριστικῆς μελέτης τοῦ τμήματος τῆς ὁδοῦ Κονίτσης — Νεαπόλεως Μακεδονίας, ἀπὸ γέφυραν Σπηλιωτοπούλου — Πυρσόγιανη — ’Επταχῶρι.

Ἡ μελέτη θὰ περιλαμβάνῃ τὴν ὁριστικὴν χάραξιν μετὰ τῶν τεχνικῶν ἔργων καὶ τὸ κτηματολόγιον, ὅπου τοῦτο ἀπαιτεῖται.

Ἡ ως ἄνω μελέτη δέον νὰ παραδοθῇ ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν.

Γεωργικαὶ ἐφαρμογαὶ

— Εἰς τὰ πλαίσια τῆς προσπαθείας διὰ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς ζωοτροφῶν εἰς τὴν ζώνην, παραγωγοὶ τῶν περιφερειῶν Κονίτσης καὶ Παρακαλάμου ἐγκατέστησαν 45 ἀποδεικτικοὺς ἀγροὺς κτηνοτροφικοῦ μπιζελίου (πίσου Μ10). Τοῦτο παρουσιάζει οημαντικῶς ηὐξημένην στρεμματικὴν ἀπόδοσιν εἰς σανὸν ἐν συγκρίσει μὲ τὰ ἄλλα κτηνοτροφικὰ φυτὰ καὶ ἀποτελεῖ ἀρίστην ζωοτροφήν, ἐνῷ παραλλήλως ἀξιοποιεῖ ἄγονα καὶ ξηρὰ ἐδάφη.

— Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κονίτσης ἐλειτούργησαν ἐπὶ 20ήμερον 4 μεταβατικὰ σχολεῖα μελισσοκομίας. Πέραν τῆς θεωρητικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐγένετο ἐπιθεώρησις, ύπὸ εἰδικῶν μελισσοκόμων, τῶν περισσοτέρων κυψελῶν τῆς περιοχῆς, καθ’ ἓν ἐδόθησαν ἐπὶ τόπου εἰς τοὺς μελισσοτρόφοις αἱ ἀναγκαῖαι ὁδηγίαι διὰ τὴν καὶ ἡν διαχείμανσιν τῶν σμηνῶν.

— Εἰς τὸν Ν. ’Ιωαννίνων ἐντείνονται αἱ προσπάθειαι διὰ τὴν ἀναμπέλωτιν τῶν ύπὸ τῆς φυλλοξήρας καταστραφέν-

ένιατο ὄργανο Πανεπαρχιακό. Ἡ ὁμοσπονδία τῶν ’Αδελφοτήτων τῆς ’Επαρχίας Κονίτσης.

τῶν ἀμπελώνων διὰ τῆς φυτεύσεως ἀπλῶν ἔρριζων μοσχευμάτων ἀμερικανικῶν κλημάτων.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων προγραμματίζεται ἡ ἐγκατάστασις ἀποδεικτικῶν ἀμπελώνων καὶ ἡ λειτουργία μεταβατικῶν σχολείων εἰς εύρεῖαν κλίμακα, πρὸς ἐκμάθησιν ύπὸ τῶν ἀμπελουργῶν τῆς περιοχῆς τοῦ τρόπου ἐμπολιασμοῦ τῶν ἀμερικανικῶν κλημάτων.

Τὸ Πρότυπον Κρατικὸν Κιῆμα Κονίτσης συμβάλλει θετικῶς εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἀναμπέλωσεως, καθ’ ὅσον διαθέτει εἰς τοὺς παραγωγοὺς ἀπλὰ (ἀνεμβολίαστα) ἔρριζα ἀμερικανικὰ μοσχεύματα τῶν ποικιλιῶν R—99, R—110, 41B καὶ 420A.

— ’Εγένοντο ἔργα στερεώσεως τῶν πρανῶν χειμάρρων καὶ ἀναδασωτικὰ ἔργασίαι εἰς τὰς περιφερείας τῶν Κοινοτήτων Καστανέας, ’Αγίας Παρασκευῆς, Πουρνιᾶς, Μολίστης κλπ. Κονίτσης.

— Εἰς τὸ δημόσιον δάσος Ντούμπιστας Κονίτσης ἐγένετο χάραξις τῆς νέας δασικῆς ὁδοῦ Λαγγάδας — Ντούμπιστας ἐπὶ μήκους 2 χιλιομέτρων.

— Τὴν 19.10.62 ἐτέθη ἐν λειτουργίᾳ ὁ νέος σταθμὸς παραγωγῆς ἡλεκτρικοῦ ρεύματος Κονίτσης ἐγκατεστημένης ἴσχυος 600 HP.

— Εκ τοῦ ἀνωτέρω σταθμοῦ ἡλεκτροδοτοῦνται σήμερον 11 παραμεθόροι Κοινότητες τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης.

Ἐκπαίδευσις ἀγροτοπαίδων

Εἰς τὴν ’Αναγνωστοπούλειον Γεωργικὴν Σχολὴν Κονίτσης ἐλειτούργησε μὲ ἐπιδότησιν τοῦ προγράμματος Ζώνης, σχολεῖον βραχείας ἐκπαιδεύσεως 16 ἀγροτοπαίδων ἐπὶ τῶν κυριωτέρων κεφαλαίων τῆς δενδροκομίας (έμβολιασμός, κλαδεύματα, ἀρδεύσεις κλπ ὀπωροφόρων δένδρων).

— Εν συνεχείᾳ ὡργανώθη δι’ ἑτέρους 15 ἀγροτόπαιδας σχολεῖον ἐπὶ θεμάτων ἀγελαδοτροφίας (ύγιεινὸς ἐνσταυλισμός, καλὴ διατροφὴ καὶ περιποίησις τῶν βελτιωμένων ἴδια ἀγελάδων).

Τυροκομία

1. Τὴν 15.11.62 διενεργήθη εἰς ’Ιωαννίνα ύπὸ τῆς ’Ενώσεως Γεωργικῶν

Σέν τις Τήνος πατρίδα

(Κόνιτσα
10-12-62)

Μὲ ἔξαι-
ρετικὴν διὰ
έρασιτεχνι-
κὰς παρα-

στάσεις ἐπιτυχίαν ἔδόθη τὸ ἑσπέ-
ρας τῆς 8-11-62 εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ
κινηματογράφου τοῦ κ. Πηγαδᾶ θεα-
τρικὴ παράστασις, ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα
ἔδρεύοντος 3161 Τ.Ε.Α. μὲ τὸ ἔξοχον
πατριωτικὸν δρᾶμα τοῦ κ. Μ. Διβριώ-
του «Ἀδούλωτες ψυχὲς» αἱ σκηναὶ τοῦ
ὅποίου ἔξελίσονται εἰς τὰ Ἱερὰ καὶ χι-
λιοποτισμένα μὲ Ἑλληνικὸν αἷμα σκλα-
βωμένα ἔδάφη τῆς Βορείου Ἡπείρου.

Οἱ ἔρασιτέχναι ἥθοποιοὶ—εὔσταλεῖς
νεαροὶ ἀκρίτες ὄπλιται τῶν Τ.Ε.Α. Κο-

Συν)σμῶν Πωγωνίου μειοδοτικὸς διαγω-
νισμὸς διὰ τὴν προμήθειαν 800 δοχείων
μεταφορᾶς γάλακτος, 600 δοχείων ἀλ-
μέγματος καὶ 600 διηθητήρων γάλακτος
συνολικῆς δαπάνης 60.).000 δρχ. ἐξ ὧν
αἱ 300.000 ἀποτελοῦν ἐπιδότησιν τῆς
Υ.Π.Α.Η.

Τὰ ἀτωτέρω σκεύη προορίζονται διὰ
παραγωγοὺς τῶν περιφερειῶν Παρακα-
λάμου καὶ Κονίτσης, ἵνα ἔξασφαλίζηται
ἡ παράδοσις ὑγιεινοῦ γάλακτος εἰς τὰ
τυροκομεῖα τοῦ Καλπακίου Καὶ Κινί-
τσης.

2. Ὅπὸ τοῦ Ο.Ο.Σ. Α. διετέθη ἐκ
νέου παρὰ τῇ Υ.Π.Α.Η. ὁ Γάλλος εἰδι-
κὸς γαλακτολόγος κ. Ντικρούε διὰ πε-
ρίοδον ἐνὸς ἔτους.

Ο κ. Ντικρούε θὰ συμπληρώσῃ τὸ
ἔργον τῆς τεχνικῆς καταρτίσεως τῶν τυ-
ροκόμων Παρακαλάμου — Καλπακίου —
Κονίτσης ἐπὶ τῶν μεθόδων βελτιώσεως
καὶ τυποποιήσεως τῆς τοροκομικῆς πα-
ραγωγῆς, ἐνῷ παραλλήλως θὰ προσφέρῃ
τὰς ὑπηρεσίας του διὰ τὸν αὐτὸν σκο-
πὸν καὶ εἰς ἑτέρας περιοχὰς δραστηριό-
τητος τῆς Υ.Π.Α.Η.

Δημοπράτησις ἔργων.

Ὕπὸ τῆς Ὑπηρεσίας Τεχνικῶν "Ερ-
γων Ν. Ἰωαννίνων ἐδημοπρατήθη ἡ κα-
τασκευὴ Ἀρδευτικοῦ Κοινότητος Νικά-
νορος Κονίτσης.

νίτσης καὶ λεβέντισσες Κονιτσιωτο-
πούλες—ύπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ φι-
λολόγου καθηγητοῦ τοῦ Γυμνασίου
μας κ. Ν. Ρεμπέλη καὶ τοῦ Διευθυντοῦ
τοῦ Β' Δημ. Σχολείου καὶ τοῦ Ἐπι-
μορφωτικοῦ Κέντρου Κονίτσης κ. Α.
Τζομάκα, ἀπέδωσαν ἀξιοθαύμαστα
τοὺς ρόλους των.

(Κόνιτσα 22-12-62)

—'Ανεχώρησαν δι' Ἀθήνας ὁ κ. κ.
Ρίζος Σκλῆνος Διευθυντὴς Α.Τ.Ε. Κονί-
τσης, καὶ Κων. Πάκος Διευθυντὴς τοῦ
Ἐθν. ὄρφανοτροφείου ἀρρένων.

—'Ανεχώρησεν ἐπίσης τὴν 25-11-62
ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Χριστό-
φορος δι' Ἀθήνας.

—'Αφίχθησαν καὶ ἐπανέκαμψαν πά-
λιν εἰς Ἀθήνας οἱ συμπατριῶται κ. κ.
Νικ. Α. Φλῶρος, καὶ Θωμᾶς Σπανός.

—'Ο κ. Λαζ. Βαρβάτης ἐκ Κονίτσης
ἐγένετο πατήρ ἀρρενος τέκνου. 'Ομοίως
καὶ ὁ κ. Πολυκαρπ. Κυπαρίσσης ἐξ
'Οξυᾶς.

—'Ανεχώρησεν δι' Ἀθήνας ὁ κ. 'Αν.
Πηγαδᾶς ἔμπορος.

—'Ο συμπατριώτης ἀπόφοιτος τῆς
Ζωσιμ. παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας κ.
Εὐάγγ. Εὐαγγέλου ἐδιορίσθη δημοδι-
δάσκαλος εἰς τὴν περιφέρειαν Γρεβενῶν.

—Τὴν 12-12-62 ὁ Δημοδιδάσκαλος
κ. Δημοσθ. Ντούτσης ἐβάπτισεν τὴν
μικρὰν κορούλαν τοῦ κ. Σπυρίδωνος
Φάνη χαρίσας εἰς αὐτὴν τὸ ὄνομα
Θεοροροῦλα.

—'Αφίχθη ἐξ Ἀθηνῶν ὁ κ. Θωμᾶς
Α. Κώτσικος.

—Τὴν 16ην τρέχοντος ὁ Δήμαρχός
μας κ. Ρούσης ἐβάπτισε τὸ θῆλυ
τέκνον τοῦ κ. Δημ. Κουμπούρα, χαρί-
σας εἰς αὐτὸν τὸ ὄνομα 'Ελενίτσα.

—'Ανεχώρησεν μετατιθέμενος προσω-
ρινῶς εἰς Κήπους Ζαγοοίου ὁ Ἐπαρ-
χιακὸς Γεωπόνος κ. Γαλόνης.

—'Αφίχθη ὁ νέος Ἐπαρχιακὸς Γεω-
πόνος Κονίτσης κ. Πολυζώης.

—'Ανεχώρησεν μετατιθέμενος εἰς
Ίωάννινα ὁ ἐπὶ 13 ἔτη διατελέσας κλη-
τὴρ τῆς Α.Τ.Ε. Κονίτσης κ. Βασίλειος
Γκαλδέμης.

—Τὴν 2-12-62 ἐτελέσθησαν εἰς Πη-

γήν οἱ γάμοι τοῦ κ. Μιχαὴλ Σπανοῦ μετὰ τῆς δίδος Πήχα.

—Τὴν 9-12-62 ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τοῦ κ. Εὐαγγέλου Γώγου μετὰ τῆς δίδος Χαρούλας Γκόγκου θυγατρὸς τοῦ Δασάρχου Κονίτσης.

—Ἐπίσης τὴν 9-12-62 ἐτελέσθησαν εἰς Ἡλιόρραχην οἱ γάμοι τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος κ. Φωτίου Κολόκα μετὰ τῆς δίδος "Ολγας Δούμα.

—Πρωτοφανοῦς ἐντάσεως κακοκαιρία καὶ χιόνες μετὰ σφοδροῦ ἀνέμου ἐνέσκηψαν τὴν 2-12-62 εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας. Πολλαὶ ζημίαι ἐπροκλήθησαν εἰς διάφορα χωρία. Εἰς τὸ χωρίον Πλαγιὰ καὶ εἰς θέσιν Πριάσοπος, ἀπεβίωσεν ἐκ ψύξεως ἡ Ἀλεξάνδρα σύζυγος Δημητρίου Τσόνου ἐτῶν 42 ἀποκλεισθεῖσα ὑπὸ τῆς χιονοθυέλλης ἐνῷ ἐπέστρεφεν ἐξ Ἐπταχωρίου.

—Τὴν 3-12-62 ἐπανῆλθεν ἐξ Ἀθήνων ὁ Δήμαρχός μας κ. Ρούσης. Κατὰ τὴν ἔκει ὀλιγοήμερον παραμονήν του ἐπεσκέφθη διαφόρους Κρατικὰς Ὅπηρεσίας καὶ ἐνήργησεν διὰ τὴν προώθησιν διαφόρων ζητημάτων τοῦ Δήμου. Συγκεκριμένως δὲ ἔλαβεν τὰς ρητὰς ὑποσχέσεις τῶν ἀρμοδίων ὅτι ἀμα τῇ εἰσόδῳ τοῦ νέου ἔτους θὰ χορηγηθοῦν πιστώσεις διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Γυμνασιακοῦ κτιρίου.

—Τὴν 6-12-62 ἀφίχθη εἰς Κόνιτσαν ὁ δασολόγος κ. Γκαραβέλας, πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν ἐκτελουμένων εἰς τὴν περιοχήν μας ἀναδασώσεων.

—Πρὸ ἡμερῶν εἰς Ἀσημοχώριον ὁ Ἰωάννης Παπακώστας Κοινοτικὸς Κλητήρ, καταπεσὼν ἐκ τῆς κλίμακος τῆς οἰκίας τοῦ Εὐαγ. Τσεπέλη ὑπέστη κάταγμα τοῦ ποδός.

—Τὴν 7-12-62 διενεργήθη καὶ εἰς Κόνιτσαν ὁ ἔρανος ὑπὲρ ἀνεγέρσεως ἀνδριάντος τοῦ Στρατηγοῦ τῆς Ἐθν. Ἀντιστάσεως Ἀρχηγοῦ τῶν Ε.O.E.A. Ναπ. Ζέρβα, ὁ ὄποιος ἀπέφερεν 2.466 δραχμάς.

—Εἰς τὴν τοποθεσίαν "Αγιος Ταξιάρχης τῆς Ἀγίας Βαρβάρας ὅπου ἀνασκάπτονται λάκκοι πρὸς ἀναδάσωσιν, ἀνευρέθησαν ἀρχαῖοι τάφοι μετὰ κτε-

ρισμάτων· ἥτοι δακτυλίων, ψελίων κ.λ.π. Ἐπὶ τόπου μετέβη ὁ Σταθμάρχης χωρ)κῆς Ἀγίας Βαρβάρας ὁ ὄποιος ἐσταμάτησεν προσωρινῶς τὰς ἐργασίας εἰς τὴν ἐν λόγῳ περιοχήν, γνωστοποιήσας ἀκολούθως τηλεγραφικῶς τὴν ἀνεύρεσιν τῶν τάφων εἰς τὰς προϊσταμένας του ἀρχάς. Προέβη δὲ καὶ εἰς τὴν περισυλλογὴν τῶν ἀνακαλυφθέντων κτερισμάτων.

—Ἐτελέσθη τὴν 9-12-62 εἰς τὸν ἰερὸν Ναὸν Ἀγίου Νικολάου μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν θυμάτων τοῦ Δεκεμβριανοῦ κινήματος 1944, εἰς τὸ ὄποιον παρέστησαν ἄπασαι αἱ πολιτικαὶ καὶ Στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ τῆς Κονίτσης. Ὁμίλησεν δὲ ὁ κ. Μιλτ. Νικολὸς Πρόεδρος τοῦ Τ.Ο.Ε.Β. καὶ γραμματεὺς τοῦ 3161 Τ.Ε.Α. καὶ ἀκολούθως ἐψάλη ἐπιμημόσυνος δέησις εἰς τὸ ἡρῶν τῆς ἀγορᾶς καὶ κατετέθησαν στέφανοι.

—Πρὸ ἡμερῶν εἰς Ἀγ. Παρασκευὴν Κονίτσης, ἐτραυματίσθη συνεπείᾳ ἐκπυρσοκροτήσεως τοῦ ὄπλου του ὁ Ἰωάννης Τέλης ἡλικίας 65 περίπου ἐτῶν.

—Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἀπεστάλησαν πρὸς φύτευσιν εἰς τὸ πρότυπον κτῆμα Κονίτσης 300 μωρεόδενδρα κατάλληλα πρὸς σηροτροφίαν.

—Ἐπανέκαμψαν μετὰ 8μηνον παραμονὴν εἰς Γαλλίαν ἔνδεκα ἀγροτόπαιδες ἐκ τῆς Ἐπαρχίας μας, οἱ ὄποιοι εἶχον εἶχον ἀποσταλῆ ἔκει ὑπὸ τοῦ προγράμματος Ἀναπτύξεως Ἡπείρου, πρὸς παρακολούθησιν τῆς ζωῆς καὶ τῶν μεθόδων ἐργασίας τῶν Γάλλων γεωργῶν.

—Τὴν ἐσπέραν τοῦ Σαββάτου 15-12-62 ἐδόθη χοροεσπερὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Παπαδήμα, ὁργα ωθεῖσα ὑπὸ τοῦ 3161 Τ.Ε.Α. εἰς τὴν ὄποιαν ἔλαβον μέρος ὁ Διοικητὴς τῶν Τ.Ε.Α. ταγματάρχης κ. Παῦλος Τριανταφυλλίδης μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀξιωματικῶν, τά μέλη τοῦ ἔρασιτεχνικοῦ θιάσου ὁ ὄποιος ἐπαίξεν πρὸ ἡμερῶν τὶς «Ἀδούλωτες ψυχὲς» καθὼς καὶ διάφοροι ἄλλοι. Τὸ ἔργον ἀδούλωτες ψυχὲς ἐπαίχθη μὲ τὴν αὐτὴν ἐπιτυχίαν εἰς τέσσαρας ἀκόμη παραστάσεις εἰς τὴν πόλιν μας.

943/23-3